

ÉLETTÜNK

XVII évf. 7 - 8. szám (17. Jahrg. Nr. 7 - 8)

Az európai magyar katolikusok lapja

1985 július - augusztus

FRANK MIKLÓS:

Nagyasszonyunk = reményünk

Nagyboldogasszony ünnepének régi keresztény tradíciója van. Biztos adataink vannak rá, hogy már az 5. században ünnepelték és azt is tudjuk, hogy Maurítius császár a 6. század végén állami ünnep rangjára emelte. A magyar nép számára ősidők óta kedves ünnep volt: első királyunk, Szent István ezen a napon ajánlotta fel országát a Szűzanyának és szenttéavatásának 900. évfordulója is erre a napra esik. De számos magyar népi szokás is tanuskodik róla, hogy az ünnep a magyarság lelkületébe mélyen belegyökerezett.

Mi a magyarázata ennek a népszerűségnek? Ha az ünnep tartalmát a hivatalos egyházi nyelven fogalmazzuk meg, az sok ember számára nem sokat mond. Mert mit is gondoljon az, akivel próbáljuk megértetni, hogy Mária, Jézus édesanyja, a hagyomány szerint e napon testtel és lélekkel felvételt a mennybe. Legfeljebb azt, hogy ez megint a tipikus katolikus „csodaéhség” egy megnyilvánulása. És ha még hozzátesszük, hogy 1950. november 1-én XII. Pius pápa Mária mennybe való felvételét hittételnek, azaz dogmának nyilvánította, akkor a reakció legjobb esetben is vállvonogatás lesz.

Pedig Mária mennybe való felvételének semmi köze az állítólagos katolikus csodaváró beállítottsághoz, és hittétellel történt nyilvánítása sem jelenti valami új tan bevezetését. Igaz ugyan, hogy Máriáról Jézus mennybemenetele után az evangéliumokban csak egyszer történik említés, mégpedig a pünkösdi eseményekkel kapcsolatban, de ez nem jelent se többet, se kevesebbet, mint hogy Mária aktív szerepe az Isten embert megváltó terveiben befejeződött és hogy visszahúzódva élte le élete hátralevő napjait, a hagyomány szerint Efezusban, János apostol mellett. Mária életének végével kapcsolatban szintén nincsenek megbízható történeti adataink: halálát a hagyomány „dormitio”-nak, elalvásnak nevezi s az éppúgy történhetett Efezusban, mint – egy másik álláspont szerint – Jeruzsálemben, ahol templom is épült állítólagos sírboltja fölé. De sem ebben, sem halála körülményei kérdésében nem alakult ki olyan nézet, mely tudományosan biztosított adatokra támaszkodhatik. Ami számunkra sokkal fontosabb, az annak megértése, mire alapszik és mit is mond Mária mennybemenetelének tanítása?

Ha kiindulunk abból, hogy Jézus megváltói működése az egész emberiségre, tehát minden egyes emberre vonatkozott, akkor fel kell tételeznünk, hogy Mária is a megváltottak közé tartozott. De Mária megváltása, hogy úgy mondjam, „elővételezett” megváltás volt. Mária attól a pillanattól kezdve, hogy anyja méhében fogant, a megváltott – tehát Isten szeretetével körülfogott – ember minden jellegzetességét magán hordta. A

teológia nyelvén ezt úgy szokták mondani, hogy mentes volt az áteredő büntől. Ezt értjük Szoplótelén Fogantatás alatt. Belőle azonban mindaz hiányzott, ami a magunkfajta emberben, még a keresztesség után is megmarad, mint az első ember Istentől való elszakadásának következménye: az értelmi és akarati gyöngegség, a bűnre való hajlam. Mária tehát

olyan volt, mint amilyenek az első embert az Isten tervezte: testben-lélekben hibátlan. Csak egy ilyen Istennek tetsző ember lehetett méltó arra, hogy a testet öltött Istennek földi édesanyja legyen.

De ha Mária is a megváltottak közé tartozik, akkor rajta is be kellett teljesednie minden megváltott ember számára kilátásba helyezett ígéretnek: a

SZENT ISTVÁN A BÉCSI KÉPES KRÓNIKÁBAN

SÍK SÁNDOR (1889 – 1978):

Szentkirály szövegátása

(Részlet)

*Eljöttünk, eljöttünk
Szent István szolgái,
Kézen hozván szívünket.
Udvarunk országul
Szent István szolgái
Istápunknak, szentüinknek.*

*Dicsőséged miközöttünk
Kilenc százados,
Mégis néped körülöttem
Síván darvadoz.
Lerongyollott örökséged,
Héja, holló beletépett,
Sajog, hervadoz.
Régi javunk idézgetjük,
Régi urunk keltegetjük,
Jőjj el, vigasztalj!*

*„Népemnek sírását
Hallom én hívását,
Fejérvári rög alul.*

*Édesapánk, országunkat tenyeredre tesszük,
Országosan Isten előtt esküszük az esküt:
Aki nekünk törvényt tettél ezer esztendőre;
Mégfogadjuk, meg is álljuk ezer esztendőre.*

*Idő kemény kezét,
Napjai nebezét
Síromba is, régi pásztor,
Érzem ostorul.
Fiaim halljátok
Virrasztó királytok,
Régi szava szívetekben
Légyen örök-új.*

*Nem szólok én szókkal,
Széllé szállandókkal
Magyarjaim tinéktek;
Kardemelő karom,
Keresztelő karom
Temetetlen hagyom rátok:
Megtiszteljétek!
Őrizzétek épen
Testamentumképpen,
Törvénytevő akaratom
Abból értsétek“.*

részvétel Jézus feltámadásában és dicsőségben. Az Apostoli Hitvallásban imádkozzuk: „Hiszem a test feltámadását”; itt pontosan erről van szó. Mint megváltottak, mindnyájan arra vagyunk hivatva, hogy nekünk is részünk legyen Jézus húsvéti győzelmében a halál fölött. Ettől csak egy lépés, illetve ennek végső konzekvenciája, hogy a megváltott ember számára is van mennybemenetel, tehát a testi-lelki egységet képező, egész ember boldogító hazatérése az Atya házába. Nos, Máriával ez már megtörtént. Mint előre-megváltott, Isten szíve szerinti embernek, nem kellett megvárnia az idők végezetét. Az ő számára a halál pillanata hozta meg a feltámadást s ezzel az átlépést Isten lét-rendjébe, az új megdicsőült életbe. Amikor tehát Mária mennybemeneteléről beszélünk, nemcsak azt állítjuk, hogy Mária halálával kilépett a tér és az idő korlátai közül – ez előbb vagy utóbb mindnyájunkra vár – hanem azt is, hogy már most részvesz a maga teljes emberi valóságával, testével és lelkével az új és végleges határtalan életben. A különbség közte és köztünk a „már most”-ban áll: Márián halálában az teljesedett be, ami később mindnyájunk osztályrésze lesz.

Ezért a keresztény nép lelkes öröme Mária mennybemenetelének ünnepén: valaki közülünk, aki nem felülről jött, aki valódi, igazi, húsból-vérből való ember és semmi egyéb, eljutott a célba, rajta beteljesedett a mi jövőnk, Mária ott van a mennyben – átölelve Isten szeretetétől, benne összpontosul az emberiség jövőjének reménysége. Az ember legtitkosabb szíve-vágya, lelkének ki nem mondott sóvárgása a megváltás, a beteljesülés felé nem álomkép, hanem már megvalósult tény. Mária felvétele a mennybe a földi vándor számára Isten garanciája arra, hogy semmi sincs hiába. És még valamit mond a keresztény ember számára, azt, hogy Mária eljutott a célba: ha Mária Jézusnál van, nem vagyunk magunkra hagyva, van aki szól érdekünkben. Valahogy úgy, mint amikor egy hegymászó csoportból az első már feljutott a csúcusra: mekkora megnyugtatás a többiek számára, hogy el lehet jutni oda, hogy már van ott valaki, aki segít, aki felhúz, ha erők fogytán van.

Az ember ma úgy érzi, hogy szakadék szélére jutott. A nagyhatalmak úgy játszanak az atombombákkal, mint a kisgyerekek az üveggolyókkal. A fiatalok reménytelenségükben már csak a pillanatnak élnek. Szerte a világon vér folyik, az emberi jogokat lábbal tiporják, milliók éheznek, válnak földönfutóvá. A pápa Lourdes-i zárandoklata a Szentévbén az emberiség mennybe fölvevő édesanyjához, a reménység ébresztése volt. Jól arra, hogy nem vagyunk elveszve, ha hozzá fordulunk, az irgalmasság anyjához, a béke királynőjéhez, a magyarok Nagyasszonyához. Vajon megérti-e a fűhöz-fához kapkodó, mert mindenben csalódott ember, hogy a Szeplőtelen Szűz az, aki a gonoszság kígyójának fejét széttapossa?

PROF. DR. MEHRLE TAMÁS OP.:

A demitologizáció teológiája

BULTMANN

DEMITOLOGIZÁCIÓS KÍSÉRLETE

Előző cikkünkben említettük, hogy Bultmann Krisztus feltámadását demitologizálja. Szerinte Krisztus feltámadása csak egy mítosz, szükséges tehát, hogy hitünket a mitológiai elemektől megtisztítsuk, mítosztalanítsuk, demitologizáljuk. Bultmann célja tehát nem a hit tagadása, ellenkezőleg épp a demitologizálás által érvényre akarja juttatni az igazi evangéliumi hitet. Ezt az evangéliumi hitet egzisztenciális módon fogja fel. Nem történetekben, csodákban, a hitbizonyosság objektíválásában szabad keresnünk az üdvöt, hanem önönmagunkban, megélésünkben, Istenhez való

„Schola Cantorum Sabariensis“

Ez a klasszikus polifóniának legendás emlékü kórusa 50 évvel ezelőtt alakult Werner Alajos mesteri vezetésével. Emberorgonának nevezték ezt a csodálatos énekkart, 80 gyermek és 40 férfi énekesből. 1934. december 8-án volt a szombathelyi székesegyházban első nyilvános hangversenye. 1936 júniusában emiatt az énekkar miatt rendezték meg Szombathelyen a 24. országos dalosversenyt. Hatésfélezer énekes közül messze a Schola volt az első. Festői piros-fehér Raffaella emlékeztető lobogó ruhájukban 1937 júniusában mutatkoztak be. A gyönyörű ruhát Nagyajtay Teréz, a Nemzeti Színház tervező művésznője kreálta.

Rövid három év alatt a kórus meghódította egész Magyarországot. Az 1938-as Eucharisztikus Világkongresszus zenei főszereplője a Schola. Itt bontakozott ki a maga teljességében a szombathelyi „emberorgona”: „Olasz püspökök, francia újságírók, pózeni énekkarokra büszke lengyelek, világotjárt angolok lelkenedezése határtalan”. A világhír szárnyra kapta, meghívást kap Rómába, Nizzába, Amerikába... aztán jött a világháború és becsapódtak a világ felé kitérülő kapuk.

Már súlyos háborús időkben, 1943 késő őszen, szerepel a Schola a kolozsvári ódon Szent Mihály templomban. Búcsúzóul Erdélytől. Így írtak róla: „A Schola csodálatos énekével elbűvölt mindenkit a kolozsvári öregtemplomban. Az ódon boltívek alatt megpendült már Zsigmond és a Hunyadiak sarkantyúja, felzokogott Izabella keserve, elhangzott a Fejedelmválasztó rendek vitája. De még sohasem zengett ott Orlandus Lassus, Palestrina, Victoria felül nem múlható művészettel. — Szombathely megismertette velünk és nem tudunk betelni ódon fenéségével...”

Hálával érintjük meg Maestro Werner Alajos lelkét és megköszönjük tanítását.

Utolsó szereplése 1947 szeptemberében volt a romjaiból felépült székesegyház felszentelésén. Aztán megszűnt. Eltemette a Schola Cantorum Sabariensis is a Rákosi-idők kultúrsötétségébe.

Most, 1985-ben, emlékkiállítás hirdeti egykori virágzását, tüneményes énekkultúráját. A kiállítást látogatják az énekkar veteránjai, a káptalan és a papság, zenetanárok és a hívők sokasága. — Lesz-e még egyszer Schola Cantorum Szombathelyen? Vagy ahhoz új Werner Alajos kellene, — a Maestro?

A kiállítást értékes anyagával Németh János kanonok, a Schola veteránja, a szombathelyi Jézus Szíve plébánosa, állította össze.

szabad hozzáállásunkban. Bultmann végeredményben a végsőig fokozza Luther Márton „sola fides“-elvét. Egyedül a hit üdvözít! De Luther csak a cselekedetekre vonatkoztatta ezt az elvet: nem a teljesítményekre támaszkodó, hanem az Istenbe vetett hitre vezette vissza az üdvöt, de sohasem tagadta Jézus csodáit vagy a feltámadását. Bultmann szerint viszont minden bizonyító jellegű objektíválást ki kell zárunk, hogy az igazi hitre tegyünk szert. Ezek szerint Jézus nem tett csodákat az életben, nem is támadt fel, nem dicsőült meg, egyszerűen meghalt a kereszten s életének vége lett. De az apostolok legyőzték kezdetleges kételyeiket, a hitre feltámadtak és e hitüket fejezték ki a feltámadás, a mennybemenetel mítoszával. E hitnek a távlatából aztán szöttek bele az evangéliumok leírásába a csodák mítoszait is. Hogy egzisztenciálisan hinni tudjunk, le kell mondanunk mindenfajta isteni csodás beavatkozásról, mely mintegy hitelesítene Jézus tanítását és igazolná győzelmét. „Az embernek — mondja — ha hinni akar Istenében mint saját Istenében, tudnia kell, hogy nincs semmi sem a kezében, amire támaszkodhatna, hogy hinni tudjon; mintegy a levegőben van s hogy a kozzáintézet ige igazságát elhihesse, nem követelheti, hogy ez az igazság bármiképp is alá legyen támasztva“. Az apostolok Krisztus halála ellenére hittek, az volt számukra egyedül fontos, hogy egzisztenciálisan Krisztushoz ragaszkodtak.

A DEMITOLOGIZÁCIÓ JOGOS TÖREKVÉSE

A mítosz szóban, képekben, drámai eseményekben történő leírása bizonyos tényeknek és történeteknek, melyek ugyan a tapasztalati világon és időn kívül esnek, de mégis gyökeresen a világra, a világ történelmére, az emberre vonatkoznak, főképpen azért, hogy időfeletti eredetét vagy célját jelzik. Ezek az események időben nem történtek meg soha, mégis örök érvényűek, s állandóan ismétlődnek. A mitológiai vallás a valásnak a primitív fokát képviseli, az isteni elem nem lényegesen, hanem csak fokozatilag különbözik a világi elemtől, a kettő állandóan egybefonódik, egymásba átmege és ezért az egyik leírása a másikat is jelentheti. Az istenek története az emberben mege végbe, az emberi élet ősmintája és normája. Bizonyos szavaknak, képeknek, történeteknek állandó ismétlése, főképpen a kultuszban, az embert alakítja, életének állandóságot, megismétlődő folytonosságot nyújt. A mítosz úgy keletkezik, hogy ami naponta történik, pl. a napfelkelte, mint egyszer történt esemény lesz leírva, mely azonban minden időben teljesül, örök érvényű épp az ismétlődésében. A mitológiai vallás törekvése az, hogy az embert belevonja, beleolvassa ebbe a mitológiai történésbe, melyben az egészel való azonosságát megtalálja. Érthető, hogy a mitológiai vallás a politeizmus (sokistenhit) talaján fejlődött ki.

A mitológiai vallást két dolog demitologizálja és ezzel megszünteti: a természettudomány és az egy Istenbe vetett hit, azaz a monoteizmus. A természettudomány feltárja a természet immanens erőit, leírja keletkezésüket, hatáskörüket, használhatóságukat és ezáltal megszabadítja az embert attól a hiedelemtől, hogy a természetben rejtőző többé-kevésbé vak és sorsszerű isteni

erőknek lenne kiszolgáltatva. A személyes, teremtő Istenbe vetett hit szintén demitologizálja a természetet. Isten lényegesen különbözik a teremtménytől, s Istenen kívül minden lény csak teremtmény. Isten végtelenül más, mint a teremtmény, noha a teremtmény valamiképp Isten tökéletességét véges módon tükrözi vissza. Ezáltal az ember maga is demitologizálva van: nem a természet vak erőinek van kiszolgáltatva, mint Isten képmására teremtett lény értelemmel, szabad akarattal rendelkezik s hivatva van az anyagi világot meghódítani. A Szentírás már első lapján demitologizálja a napot, holdat és csillagokat, melyeket a régiek istenekként tiszteltek. S az üdvtörténet, mely Jézus Krisztusban kiteljesül, megtöri a mitológia örökké visszatérő, immanens szükségyszerűséggel ismétlődő eseménykörét. Az apostolok ennek a tudatában voltak. Szent Pál figyelmezteti Timóteust, hogy kerülje az üres vitakozást és a meséket (1Tim 2, 14, 2Tim 4,4) és Péter második levele e komoly szavakat tartalmazza: „Nem ravaszul kieszelt mesék nyomán adtuk nektek hírül Urunk Jézus Krisztus csodálatos erejét, hanem mint megdicsőülésének szemtanúi“ (2Péter 1, 17).

A DEMITOLOGIZÁCIÓ HATÁRAI

Noha a kinyilatkoztatott vallásnak demitologizáló hatása van, a Szentírás maga is használ alkalmilag mitológiából vett elemeket, pl. mikor a tengeri szörnyetegekről beszél (vö Job 3,8; 7, 12; 40,15). Azonkívül az ószövetségi szentírók az akkori világképet írják le, melyet a mitológia is használt és mitológiai elemekkel népesített be. Maga a Szentírás is tehát egy bizonyos demitologizációra szorul, nevezzük ezt tágabb értelemben vett demitologizációnak. Így az ókori ember, aki a világmindenséget lépcsőzetesen írta le, az isteneknek a legmagasabb helyet tartotta fenn, az elkárhozottaknak pedig az alvilágot jelölte ki. Az Egyház ezt a tágabb értelemben vett demitologizációt mindig gyakorolta is, bár néha maga is túlságosan ragaszkodott a régi világképhez, mint pl. a sajnálatos Galilei ügyben. Időbe került még felismerte világosan, hogy Isten nem természettudományos igazságokat akart kinyilatkoztatni, hanem az örök üdvösségre vezető utat megjelölni. De a demitologizációnak megvannak a határai és Bultmann mesze túlmegy rajtuk. Ezt nemcsak katolikus, hanem protestáns teológusok is elismerik. Így Barth azzal vádolja Bultmannat, hogy az ókori világképben mítoszt lát, noha abban vannak olyan elemek, melyek nem mitológiai jellegűek, mint maga a térnek a fogalma, s ezért nem látható be, miért kellene minden térbeli megjelölést kiküszöbölni. Bultmann tulajdonképpen az önmagában megálló hit által maga is egy mítoszt teremt, az egzisztencializmus mítoszáét. Pedig a hit nem jelent csak egy szubjektív magatartást, hanem egy objektívnek tudott igazság elfogadását is; az ember mindig hisz valamit, amit igaznak tart. Minthogy az ember eszes lény, tud ugyan hinni egy misztériumban is, azaz el tudja fogadni, hogy van olyan tényállás, melyet nem tud értelmével ki-meríteni, de hogy ilyen misztériumba ésszerűen hinni tudjon, objektív jelekre van szüksége, melyek a hit tárgyát számára elfogadhatóvá teszik. Bultmann a feltámadás demitologizálásával nem-

csak nem tudja megmagyarázni, hogy az apostolok miért mertek hinni Jézusban halála ellenére, hanem még azt sem, miért kell nekünk épp Jézusban és nem Buddhában vagy másban hinnünk, akikkel kapcsolatban a merő egzisztenciális hitet szintén fel lehetne kelteni. Következő cikkünkben részletesebben foglalkozunk majd Jézus feltámadásának bultmanni demitologizációjával.

FELVÉTEL

AZ INNSBRUCKI MAGYAR INTÉZETBE

Intézetünk, mint magyar egyetemista diákokthoz felvesz az 1985-86-os tanévre érettségizett magyar fiúkat, kik egyetemi tanulmányaikat az itteni tudományegyetem valamelyik fakultásán akarják elkezdeni vagy folytatni. Jelentkezési határidő 1985. szeptember 15.

Diákokthozunk egy szép nagy villa, nagy kerttel, Innsbruck város villanegyedében. Innen az egyetem autóbusszal vagy kerékpáron 15 perc alatt elérhető. Fennáll 27 év óta Jelenleg 930,— Schillinget (+ 10 % MWS-adót) kell fizetni havonta, előre. Ezért jár lakás egy- vagy kétágyas szobában, fűtéssel, világítással, fehérneműmosással, hideg és meleg folyóvízzel.

Az innsbrucki Tudományegyetemnek hét fakultása van, így lehetséges itt teológiára, jog- és államtudományra, közgazdaságra, szociológiára, természettudományi tárgyakra, orvostudományra, magas- és mélyépítészetre beiratkozni. A német nyelv ismerete előfeltétel, de ennek hiánya itt az egyetemen is pótolható két szemeszter lehallgatásával és vizsgázással. Az orvosi karral csak osztályok állampolgárokat vesznek fel, ha még akad üres hely, ún. „Konventionsflüchtlinget“ is csak Ausztriából. Az ilyen menekült egyetemista teljes tandíjmentességet kaphat. „Vorlesungsverzeichnis“ szeptemberben jelenik meg.

Jelentkezni levélben lehet, melyhez mellékelni kell az érettségi bizonyítvány fotokópiáját és az illetékes lelkész ajánlólevelét, a következő címen:

Msgr. Dr. Gróh Béla igazgató
R. Wagnerstr. 3, A-6020 Innsbruck

*

PÁRIZS ÉRSEKE AZ IFJÚSÁGRÓL

A hitet nem lehet az ifjúság felé közvetíteni, ha a szülők nem készek arra, hogy a minden területet magába foglaló keresztény életet a maga összetettségében képviseljék. Nem lehet a kereszténységet egy meghatározott szektor ügyévé lefokozni: pl. úgy kezelni, min a német- vagy matematikaórát. A kereszténység az emberi egzisztencia egészét érinti. Ezt az ifjúság nagyon jól érzi. Ha ugyanis a hit nem járja át az egész egzisztenciát, nagyon gyorsan leperog és ott az ellentmondás, amely a felnőttek lelkülete és hite között található. — Röviden: szükségünk van a szeretet és az erő növekedésére, hogy az áradattal szembe szálljunk, magunk és az ifjúság miatt... (Jean-Marie Lustiger bíboros)

● ÚJDONSÁG! FIGYELEM! ●

Közi Horváth József:

„Apor püspök élete és halála“ c. könyvének dokumentumokkal és gazdag képanyaggal bővített kiadása német nyelven is napvilágot látott

LEBEN UND TOD VON BISCHOF APOR

címmel. Az értékes, szép könyvet ajánljuk, vagy ajándékozzuk német ismerőseinknek.

A könyv ára: DM 20,—

Megrendelhető: Gabriella Bitskey, Karolinenstr. 9, D-8000 München 22

350 éves a Pázmány Péter Tudományegyetem

Ebből az alkalomból az esztergomi bazilika „téli kápolnájában” június 2-án, vasárnap, nyitotta meg dr. Lékai László bíboros prímás az esztergomi egyházi gyűjtemények anyagából összeállított kiállítás a nagyszombati egyetem alapításáról. — A kincstár, a prímás és a főkáptalani levéltár, a főszékesegyházi könyvtár és a Simor-könyvtár anyagából összeállított kiállítás Pázmány Pétert, mint az egyetem megalapítóját, mint politikust és főpapot mutatja be.

A kincstári anyagból kiemelkedik Pázmány ezüst házioltára — augsburgi XVII. század eleji munka —, rózsafüzére, főpapi gyűrűje, stólája. A levéltári anyagból kiállították „a szegény és nemes ifjak konviktusának” pergamentdiplomáját Pázmány pecsétjével (1619); III. Fülöp spanyol király levelét Pázmányhoz, „igen kedves és nagyon szeretett barátjához”, Brandenburgi Katalin és Bethlen Gábor egy-egy levelét, V. Pál pápa bulláját az érseki pallium átadásáról (1616), Pázmány sajátkezű levelét a pápához Esztergom török általi elfoglalásáról (1627), Barberini kardinális levelét (1632-ből) Szent István ünnepének a breviári-

umba iktatásáról, az 1629-es nagyszombati zsinati akták egy lapját Szelepcsényi György későbbi érsek írásával.

A könyvtári anyagból a Kalauz első kiadását (1613), Pázmány imakönyvét, összes műveinek kiadását, valamint a híres Pázmány-metszetet, amit Szelepcsényi György prímás készített. (Pázmány autentikus portréja).

A délutáni tudományos ülésen dr. Póka György szombathelyi segédpüspök, egykori pazmanita, a bécsi Pazmaneum alapításáról tartott előadást. — Dr. Vayer Lajos budapesti művészettörténész, egyetemi tanár, Pázmány Péter ikonográfijáról tartott vetített képes előadást. Végül, dr. Erdő Péter, esztergomi teológiai tanár, a Pázmány által megtartott zsinatokról, korabeli európai zsinatok összefüggésébe állítva, adott elő. — Szó volt ebben az előadásban a licenciátusok intézményéről (világiak), akik az ordináriusok és plébánosok engedélyével velük együttműködve végezték lelkipásztori segéd munkájukat.

Lékai László bíboros prímás meleg szavakkal köszönte meg az értékes előadásokat.

A Pázmány Péter Tudományegyetem 350 éves jubileumával kapcsolatban a Budapesti Történeti Múzeumban is Pázmány Péterre vonatkozó kiállítás volt. Meg kell jegyeznünk, hogy a kiállítás nem volt teljes és különösen azt, hogy nem elégítette ki a jogos igényeket sem.

Többek közt ki volt állítva Pázmány Péter portréja, valamint az egyetem alapítólevele, amelyet Pázmány 1635. május 12-én írt alá 100.000 forintnyi alappal. Pázmány mellkeresztje, birétuma és egy művének kézírata, továbbá a nagyszombati egyetemre beiratkozott első hallgatók emlékét őrző anyakönyv.

A kiállítás megemlékezik azokról a professzorokról is, akik a tudományegyetem más fakultásain működtek: Dugonics András (1740–1818) piarista költő és író, aki matematikát tanított; — Fejér György prépost-kanonok (1766–1851) történész; — Pray György jezsuita (1723–1801) a magyar kritikai történetírás megalapítója; — Jedlik Ányos, bencés (1800–1895) fizikus, a dinamó feltalálója. (M. K.)

MINDSZENTY-SZOBOR AVATÁS STUTTGARTBAN

1985. május 12-én a stuttgarti Haus Sankt Martinus öregotthonban állították fel Mindszenty mellszobrát meghitt ünnepség keretében. A szoboravatáson megjelentek Dr. Peter Waigand karitász-igazgató, Anton Bauer főesperes és prelátus, a litván, cseh, szlovén társemigrációk lelkeszei. A szoborleplezést hálaadó szentmise után dr. Irányi László püspök képviselője P. Szőke János püspöki helynök végezte. — A szobrot Dákai Ferenc szobrászművész alkotta és ajándékozta a stuttgarti magyar misszionának.

Az ünnepi megemlékezés végén a Magyarországról származó németek Országos Szövetségének elnöke, Dr. Hans Sauter, emlékezett meg szívhezszólan arról a Mindszenty hercegprímásról, aki a 2. világháború végén háromszor tiltakozott a magyar kormánytól a német kitelepítés ellen. Egy jelenet idézett Hans Sauter a kitelepítés idejéből. Mielőtt a nyomorult szerelvény a kényszerkitelepléssel elhagyta volna Magyarországot, előkerültek a fúvóhangszerek és felcsendült a szomorú estében a Magyar Himnusz: „Isten áldd meg a magyart!” Egymásután kapcsolódott be az énekbe a kitelepítettek is, csakhamar azonban elfojtották az éneket a feltörő könnyek.

Új pápai enciklika

II. János Pál pápa „Laborum apostoli” (a munka apostolai) kezdetű negyedik enciklikáját Ciril és Metódnak, a két szláv apostolnak szenteli.

Ezek a szláv országok ma mind kommunista uralom alatt vannak. A pápa Casaroli bíboros államtitkárt küldi Jugoszláviába és Csehszlovákiába az ünnepségekre. Július 4-én és 5-én ünneplik a jugoszláv Djakovoban Metód halálának 11. centenáriumát, július 7-én pedig a csehszlovákiai Velehrádban, a mai Staremes-tóban.

Az enciklika óvatosan figyelmeztet a lelkiismereti szabadságra, az emberi méltóságra és az igazságosságra. De jellemző arra a szívósságra, amellyel a lengyel pápa a „Redemptor hominis” enciklikában megrajzolt alapelvekhez ragaszkodik a lelkiismereti szabadságnál. És egyenesen, határozott hangon száll

síkra ez a legutóbbi enciklika az egységes Európa mellett. Az „első szláv pápa” nem hagy kétséget: az egységet vissza kell állítani az egész európai térségben azon az alapon, ami az európai kontinens minden nemzetének a maga sajátos keresztény öröksége. És ezt olyan időben hangsúlyozza a pápa, amikor a milánói csúcskonferencia olyan élesen rávilágít Európa mélységes politikai, gazdasági és erkölcsi krízisére. Egy olyan időben, amikor Európa keletén a közösség utáni vágyat minden eszközzel el akarják nyomni.

II. János Pál pápa illúziót kerget? — Nem hisszük! Ennek a gondolatnak őriási és reális hatóereje van és egyszer, talán nem is olyan sokára, hatni fog mindenütt, ahol Európa földrajzi határai vannak, ez a nyugati humanizmuson alapuló keresztény öntudat.

Az Egyház életéből

II. János Pál pápa tiszteletbeli kéményseprőmester. — Egy hústagú kéményseprő-küldöttség Trieből átnyújtotta a pápának egy gazdagon aranyozott és díszített kecskebőr oklevelet tiszteletbeli kéményseprőmesterré való kinevezéséről, abból az alkalomból, hogy június 30-án a Szent Péter-téren boldoggáavattja a kéményseprők első képviselőjét, **Friedhofen Pétert**, aki 1850-ben — a hivatalos katolikus egyház ellenkezése ellenére — megalapította az Irgalmas Testvérek rendjét, amely ma világszerte a betegek ápolásának szolgálatában áll.

★

Június 2-án a Szentatya 70 diakonust áldozópappá szentelt a Szent Péter bazilikában. A felszenteltek a világ 21 országából valók. Jellemző a számuk: 19 spanyol, 9 lengyel, 7 az Egyesült Államokból, 5 Indiából és 5 Olaszországból.

Az új áldozópapok különféle egyházmegyékhez és rendekhez tartoznak.

★

A libanoni krízis keresztény áldozatai: 55.000 keresztény pusztult el eddig, félmillió elmenekült vagy száműzetésben él. 170 falut elpusztítottak, 300 templomot és kolostort kifosztottak és megszenteltelenítettek.

★

Lengyel hittérítők a világban. 1984-ben 95 új hírhírdetőt küldött Lengyelország a missziókba: 49 férfi és 32 női szerzetest. Jelenleg 1411 lengyel származású hittérítő dolgozik a világmissziókban.

A MEGNEMSZÜLETETT ÉLET VÉDELMEBEN

A Keresztény Egyházak Németországi Munkaközössége „a meg-nem-született élet védelmében”, írásban fordult Geissler családvédelmi miniszterhez, valamint Engelhardt igazságügyi miniszterhez, a jelenleg érvényben lévő abortusz-törvény ügyében.

1984-ben a német Orvoskamara 234 ezerre teszi a magzatelhajtások számát. Egy szakemberekből álló tanulmány ezzel szemben 300–350 ezerre. Erre a helyzetre való tekintettel botrány az, amikor a törvény „megtartásáért és keresztülviteléért felelős” igazságügyminiszter egyszerűen kijelenti, hogy a 218. § körüli „szóbeszéd” bizonytalanná teszi a nőt és árt a jogbiztonságnak. — A jogbiztonság a meg-nem-született élet számára már Németországban megszűnt. A Katolikusok Központi Szövetsége ezért felszólítja a Szövetségi kormányt és különösképpen az igazságügyminisztert, hogy a törvénnyel való visszaéléseknek vessen véget.

Miért hordok keresztet?

A kereszt számomra a szeretet, az önként vállalt szenvedés jelképe. Jézus kereszthalála a szegényfát megdicsőítette. Addig a bűnösök kivégzésének eszköze volt.

Ma a kereszt nemcsak templomok, oltárok díszje: nyakékként is viselik. Protestánsoknál kevésbé. Családunkban nem volt szokás a kereszt viselése. A kommunista uralom alatt szerettem volna viselni, tiltakozásul az ateizmus ellen. Vágyam nem valósítottam meg. Nem kerestem a feltűnést.

Amikor 1979-ben egy hónapot Lourdes-ban töltöttem, tanulmányozva Szent Bernadette életét, vásároltam egy olcsó kis fakeresztet. Ezt hordtam az ingem alatt. Amikor a Dax-i katedrálisban sekrestyési állást kaptam, szolgálatban kívül viseltem.

Egy ünnep előtt valaki megkérdezte: ön pap? Nem, feleltem, én csak sekrestyés vagyok. Akkor miért hord keresztet? Nem feleltem, s a kereszt újra ingem alá került. Azt hittem budapesti ügynök, de később kiderült, a Teológiai Akadémia vezetője volt.

Paraguayban járva gyakran voltam mennoniták között, akik szigorú protestáns felfogásúak. Keresztet nem viselnek. A nyári hőségben ingem többnyire nyitott volt s így „titkos” keresztet is látható volt. — Miért visel keresztet? Nálunk keresztet csak a katolikusok hordanak — kérdezte egy fiatal ember. — Számomra a kereszt a szeretet, s önként vállalt szenvedés jelképe. Ma a világ vajudik a materializmussal. El kívánom kerülni a felesleges vitát. A keresztelhordás ma politikai hitvallás is. Azt is jelenti, nincs semmi közöm Marxhoz és Leninhez. Példaképem Jézus s az őt követők hosszú sora: Benedek, assisi Szent Ferenc, Loyala Ignác, Mahatma Gandhi s annyi sok-sok neves és névtelen hőse napjainknak, feleltem. Menyire elégítettem ki, nem tudom, de többet nem zavartak ilyen kérdésekkel.

A kereszt véd is. Véd a megkísértéstől. Sokszor a kísértőt is visszatartja, mondhatnám megfélemlíti. Érdemes hordani!

Vígh Lajos

ÚTRAVALÓ

Pázmány Péter, a XVII. század nagy lelki megújítója, eredeti hasonlatot talált a gonoszok és igazak közti különbség lefestésére:

Minden botnak végén a feje: minden dolgot a vége dicsér vagy kárhoztat. Vettétek-e valaha eszetekbe, minémű különbség legyen a szelíd tyúkocská és a ragadozó sólyom között? A sólyom szép és tekintetes madár, minden részében, minden magaviselésében: oly fenn röpi, hogy szemünk gyakorta elveszti, mikor látásunk célja kívül fellövellik; böcsülük őtet a fejedelmi emberek, szép friss hússal táplálják, tiszta házban tartják, szorgalmasan őrzik, fűvösztik, tisztogatják, karon hordozzák. De azért szemei kárával fődve, lábai kötve és lábszíjjakkal nyugóztatva vannak. A tyúkra kevés gondviselés legyen: sáros udvaron őrizetlen sétál, szeméten és ganéjon lábával kapirtyál, orrával vakarcsál és úgy keres valami rothadt szemet, mellyel tölti gyomrát, ha valami kis morzsalékot és asztal-bulladékot kaphat, örül, karal, mint nagy nyereségen. De azért lábai és szemei szabadok. Mihelyt meghal a sólyom, kivetik, szemétre vagy ganéjra hajítják, ott megféggesedik, megbűszbődik, utálatossá változik; a tyúkot pedig kifogják a sáros udvarról, fűszerszámokkal ízesít teszik, ezüst tálakban urak, fejedelmek asztalára viszik.

A gonoszok, mint ama kevély és prédával élő sólymok tarkabarkák öltözékben, fennrepülnek kevélységükben, gazdag palotákban gyenge eledellel híznak, szolgálók kezén hordoztatnak: de azért lelki szemükön kápa legyen és ezer bűnök kötelével nyugóztatnak. Mikor eljő végük, testük koporsóban, de lelkük ama jólakó gazdaggal pokolban, a világnak rútabb és kínosabb szemében temettetik. Az igazak pedig rusnya és apró hajlékokokban nyomorognak, sok fáradtság után sovány eledellel engesztelik ugató gyomruk rágását: de szemük nyitva, hogy Istent és a mennyei jókat szemlélhessék, lábuk szabad, hogy Isten után járhasanak és mikor eljő végük, akkor kezdetik dicsőségük, melynek soha nincs vége.

KÖZI HORVÁTH JÓZSEF:

XI. Ince pápa és a felszabadító háborúk

VI.

A KARLÓCAI ÉS A POZSAREVÁCI BÉKE

Magyar részről nincs különösebb ok arra, hogy I. Lipót császárt és királyt dicsérjük. Hosszú uralkodása alatt sohasem tudott szívvel-lélekkel magyar király lenni. Azt azonban el kell ismernünk, hogy a kétfrontos, francia és törökellenes háború vállalásával kétségtelenül jelentősen hozzájárult ahhoz, hogy egész Magyarország felszabadult a másfél százados török uralom alól. Az is az ő érdemének tudható be, hogy a nyugati hadszíntérre távozott Max Emánuel bajor választófejedelem utódjaként a fiatal Bádeni Lajos örgrófot nevezte ki a keleti fronton harcoló csapatok fővezérévé, aki az elmúlt évek minden törökellenes hadjáratában résztvett és számos csatában nemcsak hadászati képességeit mutatta meg, hanem személyes bátorságával is megbecsülést szerzett magának.

A Bádeni Lajos által 1689-ben megindított balkáni offenzíva kezdeti sikerei után Rómában már abban reménykedtek, hogy XI. Ince pápa nagy és szép terve, a török kiszorítása Európából rövidesen valósággá válik. Az öröm azonban korainak bizonyult. A bécsi haditanács által magárahagyott és utánpótlási nehézségekkel küzdő keresztény sereg a dél-szerbiai Nis és Viddin városok elfoglalása után kénytelen volt visszafordulni. Az a veszély fenyegette ugyanis, hogy két tűz közé szorul. Délről a tehetséges és erélyes új török nagyvezér, Köprili Musztafa újjászervezett serege közeledett, Kis-Oláhországon keresztül pedig egy másik ozmán sereg tört be Erdélybe és onnan igyekezett a hátába kerülni. Ebben a kritikus helyzetben a fővezér úgy határozott, hogy visszavonul a Balkánról és csak majd a hátát fenyegető ellenséges erő megsemmisítése után veszi fel a küzdelmet a főszereggel.

A terv kivitele jobban sikerült, mint gondolta. A szultán által erdélyi fejedelemmé kinevezett magyar bujdosó vezér, Thököly Imre és török pártfogói nem tudták magukat tartani Bádeni Lajossal szemben.

A hátország biztosítása után a keresztény fővezér a közben az egész Balkánfélszigetet, sőt még Belgrádot is visszafoglaló Köprili Musztafa elé indult, aki diadalmámorában már arról ábrándozott, hogy Magyarországot is újra török uralom alá vetheti. Az ellenfelek 1691. augusztus 19-én a Tisza torkolatánál fekvő Szalánkemén határában találkoztak és vívták meg a felszabadító hadjáratok egyik legvéresebb csatáját. A lovasság rohamát Bádeni Lajos személyesen vezette. Az ütközet a számbeli fölényben lévő török sereg súlyos vereségével végződött. 20.000 harcosával együtt maga Köprili Musztafa is holtan maradt a csataterén.

A szalánkeméni győzelem hírére a magyar nép nagy megkönnyebbüléssel és kitörő örömmel fogadta. Ennek a megkönnyebbülésnek és örömmel volt meghatározó és látványos megnyilatkozása az a hálaadó zarándoklat, amelyet Esterházy Pál nádor vezetett Máriacellbe. A zarándoklaton — írja Szamos József a kegyhely történetében — 11.000 hívő vett részt. A nádorral együtt vonult be a városkába „mind a négy fia, a kiterjedt Esterházy-család s más főúri családok tagjai, több száz címeres zászló lobogott, 665 fehérruhás leány vonult a menetben szenttárgyú képekkel, szobrocskákkal, míg a szentolvasó titkait vörös-, fehér- és aranyruhás alakok jelképezték...”

A török Európából való teljes kiszorításának ügyét 1688. augusztus 12-én érte az első súlyos csapás, amikor a felszabadítási háború diplomáciai előkészítője, szellemi vezére és legbökezűbb anyagi támogatója, XI. Ince pápa hosszú, nehéz, sokáig tartó, de csodálatra-

méltó türelemmel viselt betegség után nagy és nemes lelkét visszaadta a Teremtőnek. Utódai már nem viselték annyira a szívükön a török kiűzésének a célját, mint ő.

Az Izlám fölötti döntő győzelem elmaradásához a bécsi császári udvarban beállott hangulatváltozás is hozzájárult, ahol a francia-német háború mellett a keleti frontot egyre inkább csak kellemetlen mellék-hadszíntérnek tekintették, ahonnan a tehetséges tiszteket és a legütőképesebb ezredeket átvezényelték a nyugati frontra. A szalánkeméni győzelem után Bádeni Lajosnak is oda kellett távoznia. A helyét olyan, vezérkari képességgel nem rendelkező utódok vették át, akik a támadókedvű II. Musztafa szultánnal szemben egyik csatát a másik után veszítették el. A már-már végzetessé váló helyzet csak 1697-ben Szavojai Jenő hercegnek fővezérré történt kinevezésével fordult jobbra.

A mindössze 34 éves új fővezér fiatal kora ellenére is mozgalmas és eredményes katonai pályára tekinthetett vissza. Négy törökellenes hadjáratban vett részt és a franciák elleni harcokban is kitüntette magát. A keleti fronton is beváltotta a hozzáfűzött reményeket. Meglepően rövid idő alatt rendbeszedte az előző évek szerencsétlen kimenetelű harcaiban megtépázott keresztény sereget, amellyel 1697. szeptember 11-én Zentánál megsemmisítette a Tiszán átkelőben lévő török sereget.

A vesztes fél, a csatateréről futva menekülő II. Musztafa békeajánlattal fordult a bécsi udvarhoz. Ajánlatát Lipót császár és király is elfogadta, mert abban reménykedett, hogy a törökkel megkötött béke után XIV. Lajos is neki kedvező békekötésre kényszerítheti. A béketárgyalások az elpusztult szerb falu, Karlóca közelében felállított sátrakban folytak a törökellenes szövetségben egyesült hatalmak képviselőinek a részvételével. A békeokmányt 1699. január 26-án írták alá, s ebben a szultán — magyar vonatkozásban — lemondott egész Magyarország és Erdély birtokáról. Egyedül Temesvárt és a Maros-Tisza közét tartotta meg azzal az ígérettel, hogy ott is lerombolja a határerődítéseket. „A porta — írja Szekfű Gyula — kieresztette kezéből Magyarországot, melynek sorsára többé soha nem folyhatott be döntően. Ezt szimbolizálta az a kötelezettsége is, hogy a fölkelőket, köztük a névleg nem említett Thökölyt, távoleső vidékre kell elküldenie...”

A török kormány Karlócaiban vállalt kötelezettségének hosszú éveken át kifogástalanul eleget tett. Még a német császárt és magyar királyt rendkívüli mértékben igénybevevő spanyol örökösödési háború és II. Rákóczi Ferenc szabadságharcának a tartama alatt is semleges maradt. A XVIII. század második évtizedének a közepén azonban Isztambulban a revansizista, az elvesztett területeket visszakövetelő párt került uralomra. A háborús párt legfőbb reprezentánsa, az erőskezű Ali Damad nagyvezér, először az oroszokat támadta és verte meg, majd a velenceiek ellen fordult, hogy tőlük a Karlócaiban neki juttatott Dél-Görögországot és Korfu szigetét visszafoglalja.

A szorult helyzetben lévő adriai köztársaság a szövetséges német birodalomtól kért és kapott segítséget. VI. Károly császár — III. Károly néven magyar király — a hadjárat fővezérségét a zentai győzõre, Szavojai Jenő hercegre bízta.

A 70.000 főt kitevő keresztény sereg, amelynek egyik alvezére a magyar Pálffy János gróf volt, és a támogatására szolgáló dunai hajóhad, 1716 júliusának elején gyülekezett Pétervárad közelében. Az el-

lene felvonuló és jóval nagyobb török sereg 100.000 emberből állott. Az összecsapás szerencsésen kezdődött. Pálffy János Karlócanál túlnyomó többséggel támadó török lovassereget állított és vert meg. Az 1716. augusztus 5-én megvívott főütközetben Jenő herceg a túlerőben levő ellenséggel szemben — szokásához híven — támadással védekezett és győzött. A megvert ellenség 172 ágyújának és teljes táborig felszerelésének a hátrahagyásával futva menekült Belgrád felé. Jenő herceg győztes seregével Pétervárad alól — a Tiszán átkelve — a még mindig török kézen levő Bánát központjának, az erősfalú Temesvárnak a visszafoglalására indult. Az ostrom augusztus 20-ától október 12-éig tartott. 1716. október 12-én 164 évi török uralom után végre az utolsó magyar város is felszabadult.

A győzelmesen visszatérő fővezért útközben kellemes meglepetés érte. Győzött XII. Kelemen követe a pápa nevében — ünnepélyes formák között — drágakövekkel díszített vezéri kalapot és egy remekművű kardot nyújtott át neki.

Az esztendő hátralevő részét és a következő, 1717. év első felének hónapjait Jenő herceg lázas előkészítő munkában töltötte, mert az isztambulból érkező jelentések birtokában biztosra vette, hogy a török folytatni fogja a háborút. Minden igyekezetével azon dolgozott, hogy szárazföldi seregével és dunai hajóhadával előbb érhesen a déli határra, mint az ellenség.

Célját el is érte. A futaki táborban gyülekező szárazföldi sereg, amelynek a létszáma megközelítette a 100.000-ret, már 1617 májusának a végén átkelt a Dunán és a Száván, hogy a Balkán kapuját, Belgrádot ostrom alá vegye. A hátországgal való összeköttetést a folyókon át vert két hajóhídi biztosította. A hidak védelme és az ellenséges dunai flotilla támadásának elhárítása az ugyancsak kellő időben megérkezett keresztény hajóhad feladata volt.

A Duna és a Száva torkolatában meredek magaslaton épült, vastag falakkal körülvett és 30.000 főnyi török katona által védett Belgrád ostroma nehéznek és hosszúnak ígérkezett. Pedig az idő sürgetett. Adriánapolis körzetében ugyanis egy nagy török felmentő sereg volt gyülekezőben. Ennek a tudatában Jenő herceg a keresztény ostromlók mögött hatalmas védősáncot emeltetett, hogy a nagyvezért, Chalil pasát, méltóképpen fogadhassa.

A valóság messze felülmúlta a felmentő sereg létszámáról kapott híreket. A nagyvezér nem kevesebb, mint 150.000 emberrel jelent meg a védősáncok előtt. Jenő herceg azonban nem vesztette el a lélekjelenlétét. Miközben serege egyik része változatlanul folytatta az ostromot, ő maga 1717. augusztus 16-án röviddel éjfél után, a sötétség és a környéket megülő köd védelme alatt 40.000 emberrel és 60 ágyúval rajtaütött az ellenségen és azt kilenc órán át tartó harc után megfutamtotta. A felmentő sereg vereségétől elkedvetlenedve két nap múltán a még védhető állapotban lévő Belgrád is megadta magát. „A mindenható Isten — írta Jenő herceg a csatateréről a bécsi haditanácsnak küldött jelentésében — ma reggel teljes győzelemre segítette a császári sereget. Az ősellenség egész tüzérségének és egész táborig felszerelésének a hátrahagyásával menekült el...”

Az 1718. július 21-én megkötött pozsareváci békeben a török egyszersmindkorra lemondott minden Magyarországgal kapcsolatos igényéről, de visszakapta Belgrádot.

A magyar nemzet nem felejtette el, hogy a török kiűzését és hazánk területi integritásának a visszanyerését elsősorban XI. Ince pápának köszönheti. Az országgyűlés a nagy és szentéletű egyházfő érdemeit 1751-ben törvénybe iktatta. Esztergom utcát nevezett el róla. A főváros pedig Budán a Hess András téren szobrot állított neki.

(Folytatása következik)

MAGYARNYELVŰ

KATOLIKUS RÁDIÓADÁSOK

Vatikáni Rádió:

naponta 19,15 órakor a 31, 41 és 49 méteres rövidhullámon és a 196 méteres középhullámon;

6,45 órakor a 31 és 49 m-es rövidhullámon és a 196 méteres középhullámon.

Az adás 15 perces, a reggeli adás az esti megismétlése.

Szabad Európa Rádió:

1.) Vasárnap d.e. 11 óra 5 perckor a 19, 25, 31, 41 és 49 méteres rövidhullámon 50 perces „Élő egyház” c. műsor. Ismétlései: vasárnap 20 óra 10 perckor, és hétfőn reggel 8 óra 10 perckor.

2.) Kedden 22 óra 54 perckor: egyházi hírek.

3.) Hétfőtől péntekig az 5,30-as, 6,30-as és 7,30-as hírosszefoglaló után — Ú t r a v a l ó, Reggeli gondolatok.

LENGYEL MENEKÜLTEK NÉMETORSZÁGBAN

Az utóbbi időben 8,500 lengyel jött át vagy vasúton vagy tengeri úton, Hamburgba. (A turistahajókról lelépők, pl. Báthory.)

A német belügyminiszterek 1966 aug. 26-i határozata, hogy a kommunista hatalmi szférából menekülteket nem lehet visszadobni, a lengyel menekültekkel szemben kérdésessé vált, azzal a megokolással, hogy Lengyelországban — a többi keleti állammal szemben —, nem

büntény a Lengyel Köztársaság önkéntes elhagyása. Berlinben is végeszakadatlan a lengyelek legújabb beözönlése. A szociális segélyt megtagadták azoktól, akik nem kértek menedékjogot. Ezt csak azok kaphatják, akik végleg az NSZK-ban akarnak maradni, mert nagyon sok lengyel nem kíván Németországban maradni, hanem Kanada és USA a kívándorlás végső célja. Feketén dolgoznak és a katolikus egyház támogatásából tengődnek a legtöbben.

Az ötvöspusztai néhai kastélytemplom

Ez a késői barokk templom gróf Széchenyi Pál pusztáján 1780-ban épült. Az akkori főnemesi birtokhoz a megfelelő kastély mellett, hozzátartozott a művészeti templom az uraság, a személyzet és a béresek családjainak méltó istentiszteleti helyeül.

A kis templom kialakítása külsőleg és belsőleg művészi. Különösen szép a főoltár 350 x 180 centiméteres, hatalmas vászonrafestett olajképe. Stefan Dorfmeister egyik legszebb alkotása 1791-ből. Szűz Mária születését ábrázolja. — A mellékoltáron Szent Flórián képe szintén Dorfmeister munkája. Az oltárképet két szoboralak díszíti, tiroli faragások, egyik assisi Szent Ferencet, a másik limai Szent Rozáliát ábrázolja. A kép alsó foglalatán a Széchenyi-címer.

A padok tölgyfából valók, külső foglalatuk különösen művészi és jól megőrzött, a templommal egyidejű tiroli faragás.

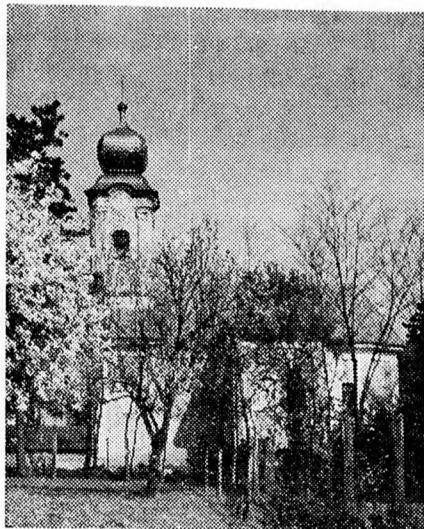
Említésreméltó a templom oratóriuma, a főoltár szép örökmécsese és a sokágú vörösréz csillár. A templom oldalához egységesen simul hozzá a vele egyidős sekrestye. Sajnos, az egykori gazdag berendezéséből és kincseiből: misseruhák, kelyhek, stb. — csak egy-két jól elrejtett darab maradt meg.

Az 1700-as évek vége felé Ötvöspuszta a gróf Széchenyi és Szegedy család birtoka volt. Kisfaludy Sándor költőnk itt ismerkedett meg Szegedy Rózával („Badacsonyi szüret”). A mellékoltár Rozália-szobra is Szegedy Rózára emlékeztet.

Ötvöspuszta a regényes várromokkal diszitett balatonai dombvidék szívében fekszik, közel Sümeghez; a régi Sopron-Keszthely-Balaton-i út mentén.

Ötvöspuszta épületeivel, templomával együtt, 1945 után gazdát cserélt. A birtokok és a kastély az Ötvöspusztai Termelőszövetkezet birtokába mentek át. A templom a katolikus egyházközség tulajdona lett. — A cserével sok minden tönkrement; a kastélyokkal, kertekkel és parkokkal együtt pusztulásnak indult a gyönyörű ötvöspusztai templom is, Dorfmeister remek festményeivel együtt. A háború utáni időkig Zalaerdőd plébániáról pasztorálták; ma Szalapa plébánosa hatáskörébe tartozik. Persze, csak tartozna jogilag, de tényleg elhagyott romtemplommá lett. Ilyen állapotban találták Schmidt József tanár és felesége, Zsuzsa a 70-es évek vége felé. Népi német származású család, akiknek 5 km-re Ötvöspusztától szőlőbirtokuk van. Egy történelmi családtól vették meg a rommá lett gyönyörű régi pincét és a területet, amit azóta lassan szőlővel beültetnek. Nekik fáj a látvány, a pusztuló gyönyörű templom és a templom nélkül szétszéledő nyáj képe. Gondoltak merészet és nagyot, hátha ezt is föl lehetne építeni, megmenteni és újra fel-

virágoztatni, mint azt az ő pincéjükkel tették. — A gondolatot tett követte, elmentek a veszprémi püspökhöz, a külföldi segélyszervekhez (Europäischer Hilfsfonds), jószívú ismerőseikhez és mindazokhoz, akiknek megmozdult a szívük a példájukon.

Az újjáépített ötvöspusztai templom

A szó szoros értelmében csoda történt: egyik példáján buzdult a másik, a 100 DM-ből tízezrek lettek, a beomló toronysisakra akadt vörösrézfordém, a beázott és omladozó tetőszerkezethez új gerendák kerültek, a tetőre új hódfarkú cserép. Az önzetlen külföldi segítők látán nekibátorodtak az ötvöspusztaiak is; eljött a régi sekrestyés, a harangozó, a pusztai fiatalok, férfiak és asszonyok. Akadtak kiváló mesteremberek, rézsikafedők és cserepezők, ingyen kőművesek. Megmozdult a TSZ is közeli és távoli fuvarral. Kiirtották a templom és az épületek körül a bozótot és lám! — áll a ház, az Istenháza! És virágozik körülötte a kert, az Istenkertje is, mert hiszen megnyílt a templom, megkondult a két régi történelmi harang — szinte a semmiből! És megtelt az ötvöspusztai régi kastélytemplom boldog imádkozó hívekkel, mert újra „közéjük költözött az Isten...”

A templomot utoljára az első világháború után 1921-ben renoválták. Azóta hiányzott róla a gondos, ápoló emberi kéz. Most még a templom külsején a gyönyörű stukkaturát a címerekkel és a művészi belsőt kellene helyrehozni és régi színeiben fölragyogtatni: a belső vakolatot és stukkaturát, a remek Dorfmeister képeket és a szobrokat. Az oratóriumot, a kórust a kis orgonával és anynyi minden mást, amitől az Istenháza kifénylik, „újra a vidék gyöngyszeme lesz”.

A Schmidt házaspár járja tovább a jószívűeket. Elmennek a hivatalosokhoz is; a Műemlék Bizottság soronkívül művészeket küldött Ötvöspusztára. — Csak még pénz kell — idegen valuta, mert sok minden csak azon kapható, külföldről: jó festék, aranyfüst stb.

Az ÉLETÜNK eddig is segített tanácsal, ajánlással, összeköttetéssel és pénzzel is. De annyiféle kell a segítség! Hogy a még hiányzó 25,000 DM-hoz a Ti, a Te segítséged is kell, még pedig sürgősen, hogy a tél beálltáig teljesen rendben legyen a külső és nagy fontos vonásokban a belső képe is az ötvöspusztai templomnak.

A következő számunkban folytatjuk a tudósítást az akcióról. Közlünk képeket a templom belsejéből, hogy lássátok, micsoda műkincseket kell még megmenteni a magyar tájékon.

Adományokat kérjük Postscheckkontonkra **606 50-803, Kath. Ungarn-Seelsorge, Sonderkonto, München, Ötvöspuszta** megjelöléssel, vagy csekkel. **H. F.**

Az élet védelmében

A legnagyobb kincs a világon az Élet. Kezdvé a legparányibb, az egysejtű élőktől, a legkomplikáltabb és legfejlettebb élőig, — az emberig. Itt az élet már öntudatra lép, meglekkesül.

Ennek a lelkes élőnek az lenne a feladata, hogy mivel benne öntudatosodik minden élet, ezért őrzője és gondviselője legyen minden életnek, elsősorban az emberi életnek.

Ezzel szemben nincs nagyobb veszdelme, megrontója az életnek, az embernél. Nemcsak a rajta kívül álló létezőknek, hanem sajátmagának is, az emberi életnek az ember a legveszedelmesebb ellensége. A régi mondás: „Homo homini lupissimus”, itt állandósul: az ember az embernek legkegyetlenebb farkasa.

És az a megdöbbentő, hogy az emberi lények közül éppen az, akire az emberi élet, a fogamzás pillanatától a világra-jövetelig, rá van bízva: az édesanya, lesz a mi emberinek nevezett világnkban, a szíve alatt rejtőzködő életnek a legveszedelmesebb ellensége.

Mindenki tudja, kiről és miről van szó: az emberi magzatról, akinek az Istenadta természetes védője, az édesanyja lesz a gyilkosa. Az nem számít, hogy mások, felelőtlen orvosok, a segítők. — Ő a főbűnös.

Az út nem is volt olyan hosszú, amíg ennyire jutottunk. Minden civilizált, erkölcsi alapon álló nép tudta ezt és alkotmánya alaptörvényeiben keményen és egyértelműleg segítette az édesanyának megvédeni a szíve alatt fejlődő életet. De aztán a XX. század folyamán bizonytalanná vált az alaptörvény is. Törvényhozók lába alatt ingott meg a természetes erkölcsi alap és kezdtek lazítani, engedményeket tenni. — Vegyük példának a német alkotmányt. Az alaptörvény, amely védi a megneveléssel született életet, így szólt a 70-es évek végéig:

1. „Az anyai méh gyümölcsének a védelme a terhesség egész időtartama alatt előnyben részesül a terhes anya önrendelkezési jogával szemben.

2. A terhesség folytatása nehezen telezhető fel olyan esetben, amikor a megszakítást megköveteli a terhes asszony életveszélyes helyzete, vagy az a veszély áll fenn, hogy a terhesség a további egészségére súlyos következményekkel jár.”

1967-ben jött a „Pille”. Úgy köszöntötték a nők, mint a sors ajándékát, amely egyszersmindenkorra megváltja a nőt és végre meghozza a nő teljes önrendelkezési jogát, még szexuális vonatkozásban is. A jelszó: „az én hasam, az én tulajdonom” egy olyan lelkiállapotot tételez fel, amely a nőt nemcsak a férfitől, de az erkölcsi és az állami törvénytől is emancipálja egyszersmindenkorra.

De ez a várakozás nem teljesült. A „Pille” ellenére hogy történhetett volna akkor, hogy Németországban 250,000 ha nem több magzatelhajtást végeztek évenként?

Az emancipált nők, szinte lázadászerűen, minden törvény ellenére a saját lelkiismeretükkel szemben is, végeztettek művi elhajtást. Ezzel szinte kikényszerítették 1975-ben a 218-as paragrafust, amely a szülőanyákat az ún. „szociális kényszer” (soziale Indikation) esetén orvosokhoz, tanácshelyekhez utalta, azzal a céllal, hogy lehetőleg visszatartsák őket az abortusztól. Ezzel szemben az történt, hogy az orvosok és a tanácshelyek inkább előmozdították az abortuszt és azt a nyilvános betegsegélyző terhére végeztették el. Ez a helyzet ma, ami annyi orvost, tanácshelyet és annyi

nőt rossz hírbe hozott Németországban.

Nem állíthatjuk azt, hogy a legtöbb elvetelő nő teljes öntudattal magzatgyilkosnak vagy teljesen amorálisnak mondható. Az ilyen nők nagyrészt, ha nem a többségét, lelkiismeretében elaltatja az a gondolat, hogy a magzatelhajtás a női emancipációhoz és a teljes „főlszabadulás”-hoz vezet szexuális téren. Szinte ideológiát csináltak belőle, ami teljesen elaltatta a női lelkiismeretét.

A helyzet ma Németországban olyan irányba fejlődik, hogy az „új politikai kezdet” erkölcsi téren is irányt akar mutatni. Az uniós pártok ezért akarják megváltoztatni a 218-as paragrafust olyan értelemben, hogy a betegbiztosító pénztárak nem kötelezhetőek többé arra, hogy a szociális indikáció (társadalmi kényszer) alapján végzett abortuszok költségeit viseljék.

Ez a kérdés most az egyes tartományok törvényhozása előtt fekszik. De jellemző a német helyzetre, különösen a női lelkiismeret eltompulására, az a tény, hogy még a CDU (Keresztény Demokrata Párt) egyrésze is fázik arra a gondolatra, hogy ezzel a törvényjavaslattal elvesztik a keresztény pártok a női szavazók egy tekintélyes részét.

Az uniós pártok, különösen a CSU és a CDU, az egész országra kiterjedő kampányt indítottak a tömegmédiákban, sajtó, televízió, mozgószínházakban, stb., az abortusz-epidémia ellen. Felvázolják a nemzethalál képét, amely szerint az 1967-től napjainkig rohamosan süllyedő népességi arány, amely 1967-ben még 1,18 % volt, a mai napig 0,64 %-ra süllyedt le. A halálozás és a születések aránya az 1,1 % vagy legalábbis az 1% esetében volna csak elérhető. Ha a fejlődés így megy tovább, Németország lakossága 50 év alatt a felére csökken.

A legutóbbi hetekben a híres amerikai szülészorvos, Bernat Nathanson filmjéből mutattak be részleteket a televízióban. Ez az orvos arról ismeretes, hogy

(Folytatás a 6. oldalon)

ERDÉLYI JÓZSEF (1896 — 1978):

Torony

Városba vitték a kis tanyasít.
Ó hogy örült, hogy városba viszik!
Szomszéd tanyánál nem volt még
tovább,
toronyot ha látott: szülte délibáb...

Mikor a város széle szembetűnt,
Felkiáltott a mi kis emberünk:
— Éds'anyám! — ó, ti komoly
éds'anyák! —
Be sűrűn jönnek erre a tanyák!...

Mikor szekezik a piacra ért
s a templom még kerek szemébe fért,
de nőtt, amint poroszkáltak felé,
— Éds'anyám! Hát ez a nagy ház kié?

— A jó Istené. Isten háza az —
felelt éds'anyja s mit ő mond: igaz.
A gyermek el is hitte s hallgatott,
de odafenn az óra kongatott,

s felujjongott a lelkes kis bolond:
— Éds'anyám! Még ez osztán a
kolomp!...

S megpillantván fenn a harangozót:
— Éds'anyám! Tán a jó Isten az ott

a kis bundában? ... — Ember az fiam,
a harangozó. Isten messze van,
nem látja senki, de felé utat
az embereknek a torony mutat.

25 ÉVES

A KISMARTONI EGYHÁZMEGYE

XXIII. János pápa 1960-ban létesítette Burgenlandban az új egyházmegyét Eisenstadt (Kismarton) székhellyel. Az új egyházmegyét a szombathelyi és győri egyházmegyék Ausztriához került részeiből alakították. Az új megyéspüspök dr. László István lett. Jól beszél magyarul (édesapja magyar), édesanyja horvát. A jubileum napján, június 23-án, az Eisenstadt Linden-stadionban volt a nagy egyházmegyei ünnepség több mint tízezer résztvevővel, 70 pap koncelebrációjával és három nyelven: németül, horvátul és magyarul végzett liturgiával.

Hazai figyelő

Budapest-Leányfalun volt május 30-tól június 2-ig az európai püspökkari konferenciák titkárainak értekezlete, amelyen 19 országból 24-en vettek részt, közülük öt püspök.

Legégetőbb mai lelkipásztori problémákról volt szó. — Európában ma közel 2.000 felszentelt diakónus tevékenykedik, legtöbbször családos ember.

Foglalkoztak a nők és különösen az édesanyák helyzetével. A lelki tartalmak, a vallásos hagyományok ápolása a családban, elsősorban az édesanyák szerepéhez tartozik. Európa jövője nagymértékben attól függ, hogy a jövőben mennyire becsüli meg az anyaság hivatását.

Basil Hume bíboros, az Európai Püspökkari Konferenciák Tanácsának elnöke, azt kérte az értekezlettől, hogy adjon gondolatokat az őszi rendkívüli püspöki szinódus számára, mely a 2. vatikáni zsinat eredményeit fogja majd áttekinteni.

ORVOSI VILÁGTANÁCSKOZÓ BUDAPESTEN A BÉKÉRŐL

Június 28-tól július 1-ig volt ez a találkozó. 60 ország 600 orvos küldöttje vett részt rajta.

A jelenlegi világhelyzetben a világbéke kérdése elsőrendű aktualitást nyert. — Ezt a találkozást két világhírű kardiológus, az amerikai Dr. Bernard Lown professzor és a szovjet Jewgenyij Csasov, akadémikusok kezdeményezték és 1980-ban 6 szovjet és amerikai orvos genfi tanácskozása hagyta jóvá.

A találkozót most először rendezik Magyarországon, egy szocialista országban. A budapesti tanácskozás elé nagy érdeklődéssel tekintettek. Előreláthatóan sok új elgondolást és elképzelést önt formába. Elsősorban olyanokat, amiknek a rászoruló fejlődő országok látnák hasznát. Az egyik javaslat szerint a világ összes gyerekeit be kell oltani a legfenyegetőbb járványos betegségek ellen, ami önmagában ötmillió életet menthet meg.

Budapesten először vesznek részt a szervezet egészségügyi, de nem orvos tagjai is, továbbá öt legnagyobb nemzetközi orvosi szaklap vezető munkatársai.

PÁZMÁNY PÉTER BÉLYEGET BOCSÁJT KI A MAGYAR POSTA

A nagyszombati egyetem alapításának 350. évfordulójára a magyar posta „Események 85” sorozatában Pázmány Péter arcképét ábrázoló kétforintos bélyeget bocsájt ki. A bélyeget Zombory Éva grafikusművész tervezte.

HÁROM KATOLIKUS PAP ORSZÁGGYŰLÉSI KÉPVISELŐ

Ezek: Bíró Imre kanonok, az OBKB főtitkára, Kiss János c. kanonok, székesfehérvári püspöki irodaigazgató; mindkettő az érvényes szavazatok 99,2%-át kapta, — dr. Pregon István, a nyíregyházi hittudományi főiskola mb. rektora 65,4%-os többséggel. Legeza László, a hajdúdorogi püspöki irodaigazgató, Szabolcs-Szatmár megyében pótképviselő lett.

A testvéregyházak részéről dr. Barta

Tibor, a tiszántúli ref. egyházkerület püspöke, dr. Káldi Zoltán, a magyar evang. egyház püspöke, Salgó László, főrabbi, a magyar izraeliták orsz. rabbitanácsának vezetője, Szakács József, a magyarországi szabadegyházak tanácsának elnöke és Kürti László, a tiszántúli ref. egyházkerület püspöke, lettek képviselők.

A katolikus papok megválasztása megütközést keltett a katolikus világban, mivel a Kléruskongregáció 1982. március 8-án kiadott dekrétumával egyenesen ellentétben áll. Ez a dekrétum megtiltja a katolikus papoknak mindennemű részvételt a politikában, így a politikai természetű állások vállalását is.

Ennek a dekrétumnak az egyház úgy a cseh „Pacem in terris” mozgalomnál, mint a nicaraguai papminiszterek elítélésével feltétlen érvényt szerzett. — Most a magyar papképviselőknél kivételt tett volna? — Lehet, hogy az egyház éppen a jó viszony érdekében szemet hunyt az eset fölött. (KNA)

Sárospatakon június 30-án felavatták Varga Imre szobrászművész alkotását: Árpád házi Szent Erzsébet szobrát. — A szent a sárospataki várban született. Idén ünnepeljük szenttéavatásának 750. évfordulóját.

PAPSZENTELÉSEK MAGYARORSZÁGON

Szombathelyen június 13-án dr. Fábián Árpád szombathelyi megyéspüspök a tavalyi egy-se helyett az idén három újmisést szentelt áldozópapokká: Kondákor Gyula, Miszori Zoltán és Papp Lajos diakónusokat.

Az esztergomi egyházmegyének az idén hat újmisés papja lesz: négyet június 15-én szentelt Lékai László bíboros-primás papokká: Pajor András, Udvardy György, Temesszentandrás Péter és Kádár György diakónusokat. Breznay Istvánt június 16-án a budapesti Krisztinavárosi templomban, Béla Csabát pedig június 29-én Mátraverebély-Szentkúton szentelt pappá.

GYŐR VÁROSA ROHAMOSAN NŐ

Egész új városrészekben nincsen templom. Ezért a kormány kénytelen volt belegeyezni, hogy a Kun Béla telepen templom épüljön a Szentlélek tiszteletére. Az új, modern, templomot Ráskai Péter építész tervezte 30 millió forint költségvetéssel. A templomhoz altemplomot is építenek temetkezési célra. A templom mellett plébánia létesül a szükséges helyiségekkel: iroda, tanácsterem, hittanterem stb. — A költségek előteremtésére országos és külföldi gyűjtés (Burgenlandban is) indult meg. — Az első kapavágás március 10-én már meg is történt.

MAGYAR VÁRAK, KASTÉLYOK . . .

A több mint 300 magyar várat, vármot és kastélyt a '45 utáni pusztulásból sajnos csak lassan emeli ki az országos Műemlékfelügyelőség, — főleg anyagiak hiányában. Gyökeres renoválás aránylag még kevés helyen történt. Most soron volnának megint Buda, Esztergom, Sárospatak, Visegrád, Veszprém és Eger várai és a soproni belső városfalnak a megóvása is elődázhatatlan feladat.

Budán szükséges az egész várfalrendszer felújítása. Az esztergomi vár középkori részeit a bazilika építéskor teljesen lebontották. De végleges feltárássra és restaurálásra várnak az északi részek is, mert még nagyon sok történelmi emléket rejtenek. A Sárospataki vár megmen-

Magyar Pax Romana kongresszus és tisztújító közgyűlés

A dél-németországi Bódeni-tó festői fekvésű félszigetén, Reichenaun, a húsvét utáni héten tartotta a Katolikus Magyar Egyetemi Mozgalom (KMEM) immár hagyományossá vált tavaszi találkozóját. Idén 12 európai országból — köztük Magyarországról és Jugoszláviából is — közel 200-an: magyar egyetemi hallgatók és akadémikus értelmiségiek vettek részt a kongresszuson, amelynek központi témája volt: „Az ember félelme és boldogsága”.

Az előadások sorát dr. Benkő Antal, jezsuita pszichológus (Klagenfurt, Ausztria) nyitotta meg a téma lélektani és filozófiai vizsgálatával. A továbbiakban, többek közt, dr. Alapy-Szabó Emese, innsbrucki kórházi főorvos, pszichiáter; Czigány Magda művészettörténész, a londoni Egyetemi Könyvtár h. igazgatója; Budapestről dr. Endreffy Zoltán matematikus és filozófus; két közgazdász: a leuveni Egyetemen tanító dr. Bárdos-Féltoronyi Miklós és Czigány Imre, az Európai Közösség tisztviselője Brüsszelből vizsgálták meg és elemezték behatóan napjaink eme égetően időszerű, egzisztenciális problémáját, ki-ki saját szaktudománya nézőpontjából. Mindegyik előadást élénk, színvonalas vita követte. A befejező előadást ugyancsak egy budapesti vendég, dr. Lukács László piarista, a Vigília főszerkesztője tartotta „Krisztus, a világ reménye” címmel.

Kirándulás keretében a résztvevők megismerkedhettek Konstanz és környékének történelmi és művészeti emlékeivel. Sor került a találkozó folyamán a KMEM közgyűlésére is, amelyen megválasztották a Mozgalom új tisztikarát. Az új elnök dr. Skultéty Csaba müncheni újságíró, társelnök Polgár Kornél építézmérnök (Vooburg, Hollandia), főtitkár ismét Czupy József villamosmérnök (München), míg a lelkes tisztelet továbbra is dr. Békés Gellért bencés, a római Szt. Anzelm Egyetem tanára, a Katolikus Szemle főszerkesztője tölti be.

— ij —

*

Június 30-án a müncheni Magyar Misszió házában a KMEM (Katolikus

tése — a Rákóczi család egykori birtoka, nagyon sürgős feladat. Visegrád Buda mellett fellegvárával és Mátyás király reneszánsz palotájával még nagyon sok helyreállítási munkát, múzeumi épületet és a környék parkosítását igényli. Ugyancsak a Vár felszínén és mélyén állandó munkák folynak Egerben, hogy megmentésük. A soproni városfal műemléki terület, de egyben lakóterület és városközpont. Ennek a kiépítése a legsürgősebb feladat.

Szomorúan hallottuk, hogy Győrött a karmelita kolostor gyönyörű barokk épületét szállodává alakították át. — Pusztuló történelmi emlékeink!

*

A szocialista országok közül Magyarország telefonhálózata egyike a legkisebbnek, emellett a leginkább elavult. Vidéken 100 lakosra kb. 3 távbeszélő jut, a városokban 9—10, a megyeszékhelyeken már 17, Budapesten pedig 30 fölött van. Az ország területének kb. 3/4 részén, az elavult kézi kezelésű szolgálat miatt, 16 órától reggel 8-ig gyakorlatilag nem lehet telefonálni. Ez alól csak a rendőrség és a segélykérő állomások a kivétel. Az automatikus távhívású hálózat megfelelő kiépítését az ezredfordulóra remélik nagyjából kielégítő módon végrehajtani.

Magyar Egyetemi Mozgalom) vendégeként Domokos Pál Péter néprajztudós és népzene kutató tartott előadást a csángó-magyarok jelen helyzetéről és történelmi múltjáról. A 84 éves tudós kétórás előadását mindvégig nagy figyelemmel és érdeklődéssel hallgatta a termet utolsó helyig megtöltő közönség. Az előadást Ferencz Éva énekesnő gyönyörű csángó-dalok interpretálásával tette még emlékezetesebbé.

AZ ÉLET VÉDELMEBEN

(Folytatás az 5. oldalról)

életében 75.000 abortuszt végzett el a saját praxisában, míg aztán az embriók életének a fejlődés különböző fázisában való tanulmányozása megtérítette őt. Azóta szenvedélyesen száll síkra az emberi élet védelmében embriós állapotban. — Ez a film egy 12 hetes embriót mutat be. Látjuk az embrió szívét percenként 140-et verni, a hüvelykujját hogy veszi a szájához, majd mikor a művi elvetélést végző orvos szívócsöve az anyaméhben feléje közeledik, a kis parányi fötusz menekülni próbál az elszívócső elől, közelebb az anya szívéhez. — Hasztalan! A szívócső elkapja és darabokra szaggatva gyűri magába . . .

Mert egy 12 hetes fötusznak is már működnek a kis szívkalapácsi. Látjuk a száját, az orra és fejében kimutatható az agyműködés is. A fötusz már ebben a korban megérzi, hogy az anyaméhben védve van-e, vagy nem.

A német kormány a propaganda eszközein kívül családvédelmi törvényeket hozott; a gyermekes családok évenként 10 milliárd DM segítséget kapnak adóelengedésekben, közvetlen gyermeksegélyekben, lakáspénzben, stb. De hangsúlyozzuk, hogy a kérdés elsősorban erkölcsi és csak másodsorban anyagi természetű.

*

Magyar olvasóink a német kép láttán, aggódva kérdezhetik: „Hát mi van akkor otthon?” — A legszörnyűbb negatív statisztikai számokban mi vezetünk. Magyarországon sokkal több a temetés, mint a születés. Veszteségünk egy év alatt egy Sopron nagyságához hasonlítható város. Itt még az is megjegyzendő, hogy szerencsére a cigányok szaporulata még elföldi valahogy a szörnyen negatív születési statisztikát.

Az ember azt hinné, hogy kevés születésnél kevés a csecsemőhalálozás. Ellenkezőleg! Nem nehéz kitalálni, mi ennek az oka. Az alkoholizmus és a kábítószerek; főleg a nikotin élvezete a nőknél. Azelőtt Magyarországon, legalább falun, nem láthattunk dohányzó nőt. Ma a kép elszomorító, a legutóbbi tíz évben a dohányzó és alkoholt fogyasztó fiatal nők száma megduplázódott. — Azelőtt a terhes nők komolyan vették az anyaság állapotát. Vigyáztak a „kicsikére”, szeszes italt nem ittak, nem dohányoztak. Ez ma már a múlté! Minden második lány kezében ott fityeg a cigarettá. Ezek a minden gátlás nélkül „piálók” és cigarettázó édesanyák nehezen hozhatnak a világra teljesen egészséges gyermeket. A kis, fogyónépességű Magyarország legelső a fiatalok öngyilkosok számában. És első között van az alkohol- és nikotinfogyasztásban. És nincs kormányunk, sem pénzünk, amivel eredményesen lehetne folytatni igazi családvédelmi politikát. Mi csak utánogtatunk másokat.

Harangozó Ferenc

Ismét kapható! Rendelje meg!

Hermann Egyed:

**A KATOLIKUS EGYHÁZ
TÖRTÉNETE 1914-IG**

Az egyetlen modern magyar egyháztörténelmi mű második, javított kiadása. Nélkülözhetetlen kézikönyv. Csak fűzve kapható.

582 oldal. Ára DM 32,— + portó.
Megrendelhető az ár egyidejű beutalásával az **Életünk** kiadóhivatalánál.

Prokop Péter:

Út a végtelenbe

Annai kérésére végül rábólintottam: Nem bánom — gyerünk a Szent Pálba. De előre is kikötöttem: ne várja a szokásos vezetők magyarázatait tőlem.

Egy fordulónál már messziről föllángol a homlokzat csalogató mozaikja. Föllekedik vendégem, de lehűtöm: ha a templombelső is ilyen ízléstelen darabokat tartogatna, bizony azonnal visszafordulnék. Csodálkozol? Pedig újból erősgetem: ennél csak a Szent Péter oltárképei sivárabbak. A mozaik expresszív erejét a látható fűgák egybefogó cementhálója adja. Speciális zamata nélkül édeskésen, kinyalva, bájossá csinosítja hat.

De megérkeztünk! Derítsük föl ezt a minden művészettörténeti könyvben a bazilika iskolapéldájaként szereplő templomot.

Földről szabad ég alatt oszlopfolyóval körülzárt, tetőzetlen előudvaron haladunk át. Valamikor itt húzták meg magukat éjszakára a messziről jöttek. Az előcsarnok a földi tartózkodás szimbóluma, az evilági korlátok közé szorított élet. Várakozás egy utána következő útra, a titokzatos, nagy ismeretlenre.

Az oldalajtón lépek be. Élvezzük az élénk ágaskodó oszloperdő zavarát. Útba álló ágaskodó kötörzsek, vagy fenyőszálfák? A térhatást ritkán élhetjük meg hatékonyabban. A misztikus zavarodhat bele így, amikor a megfoghatatlan után sóvárog. Bújócskát játszik előlünk, akit sejtünk. Olykor kiáltani szeretnénk: Megvagy! De a kezünk üres marad.

Mégcsak három dimenzió létezett, amikor az oszlopok helyét kimérték, a negyediket, az időt, még nem fedezte fel a kutatás.

Újból karon fogom iskolatársamat: nehogy kiérj az oszlopokon túlra, várj! El ne ronts egy másik felejthetetlen élményt, egy másfajta mágneses vonzást, amelyet csak a főkapun beléptünkkel élvezhetünk. Alighogy előlről jutottunk be a főhajó oszlophuzatába — igazi olajszállító hajó méret: 124 m — szemünk máris oszlopról oszlopra siklik. Este, hegyről élvezett tájban csalogat így kigyúló villanykarók pontokból összetevődő fénykígyója. Párhuzamosoknak, nyárfasornak, vasúti síneknek keressük így a horizonton a találkozó pontját.

Gimnáziumban tanították: a párhuzamosok a végtelenben találkoznak. De ha megkérdeztem, hogy lehet az? — a tanár idegesen leintett: Az neked magas! Most már tudom, hogy ő sem értette, mert az emberi fantáziának a végtelen szó nem jelent semmit. Kitérő válasz, nincs rá elképzelésünk.

Ezek az egymás nyomába lépő, tetőt tartó építészeti elemek könnyedén leegyszerűsítik a választ azzal, hogy a szentély negyedgömbje felé tartanak, s bennünket az ott megnyíló mennyországba vezetnek.

Egy biblikus tanár kért: fessd meg nekem elgondolásod szerint szabadon: „Isten a fény”, vagy ezt: „és lőn világosság”. A régiek isteni szubsztanciának tartották a fényt. Maximális fölső határát úgy vélték elérni, hogy aranyhátteret alkalmaztak. A legmegfelelőbb megoldáshoz mozaikrakással jutottak. Ugyanis a réglaboltozat egyenetlenségei miatt is, meg a malter hol vastagabb, hol vékonyabb volta miatt is a felületen kisebb-nagyobb gödrök keletkeztek. Súroló világítás esetén a halmocsák mögötti árnyékok miatt vibrálásba kezd

a háttér, légiessé mozdul, élővé válik, befolyik az ablakok mögé, azoknak a ruhájára is ráképződik, fátyolszerű köddé bomlik.

Tehát ez a válasza a templomnak; az égre nyit, földi útjaink végcéljára.

Föld-ég vonalunkat megszakítjuk az oltárral. Mit jelent ez számunkra? Ezt: föl és le, hódolatunk és gazdagodásunk, imánk és kegyelem. Valójában rajta kívül minden más fölösleges körülötte. Pásztornepek nem raktak köréje falakat, érezték a lényegét: az áldozat-be mutató kőhalmazt. Az időviszontagságok ellen emeltek maguk fölé tetőket az ünnepekre gyülekező népek. Ma már a szépérzéssel megáldott ember művészkedéseinek ürügye. Minden épí-

BABITS MIHÁLY:

Jónás imája

*Hozzám már hűtlen lettek a szavak,
vagy én lettem, mint túláradt patak,
oly tétova, céltalan, parttalan
s úgy hordom régi sok hiú szavam,
mint a tévelygő ár az elszakadt
sövényt, jelzőkarókat, gátakat.
Óh bár adna a Gazda patakom
sodrának medret, biztos utakon
vinni tenger felé, bár verseim
csücskére Tőle volna szabva rím
előre kész, s mely itt áll polcomon,
szent Bibliája lenne verstanom,
hogy ki mint Jónás, rest szolgálja,
hajdan
bujkálva, később mint Jónás a Halban
leszálltam a kínoknak eleven,
süket és forró sötétjébe, nem
három napra, de három óra, három
évre vagy évszázadra, megtaláljam,
mielőtt egy még vakabb és örök
Cethal szájában végkép eltűnök,
a régi hangot, s szavaim hibátlan
hadsorba állván, mint Ő súgja, bátran
szólhassak s mint rossz gégéből telik
és ne fáradjak bele estelig,
vagy míg az égi és ninivei hatalmak
engedik, hogy beszéljek s meg ne haljak.*

tész vágya. A tervezési lehetőség csúcsa. Korokat templomstílusai szerint különböztetünk meg. Hogy a pro és kontra vitában: a mezítlás Krisztushoz illelenek-e pompázó székesegyházak? — csak egy argumentumot dobok a mérlegre. Miért ne volna joga a szép nevében is hódolni Alkotójának ama Jézus nevében összegyűlt közösségeknek, aki maga is megsiratta a pusztulásra jöveddől templomot.

Figyeld csak! — mutatok föl a diadalívre — odajelenik az egyszerre örök főpap és áldozat. A szemét figyeld. Az őskeresztény lélek teljes illata rajta. 450 körüli. Ez megmaradt a nagy tűzvész-ből, amely 1823-ban öt óra alatt fölperzselte a szüette, kiszáradt tetőszerkezetet. A mostani is gerendázat. Lépd csak meg a hajó szélességét s dobd föl a távolságát a magasba. Honnét kerítették ekkora szálfákat?

Most megértheted, hogy milyen különbségre gondoltam, amikor „lepocs-kondiáztam” a külsőt. Annál jobban dicsérem ezt a belső mozaikot. Az, a külső negédes, a századforduló felszínes vallásossága, eklektikusan eredetetlen, ez viszont a Hatalmas jelentkezése, aki győzött, az Uralkodó, a Végcél. Számon tudja tartani alattvalóit. Szinte várom, most mondja ki a nevemet, mert rám szemez, s ugyanakkor a holnapba is lát, a Hold-lakónak is van üzenete.

Szemünknek az a természete: a két

A Mindszenty Alapítvány

Gróf Batthyány Iván alapította néhány tehetősebb magyarral 1972-ben, amikor köztudomású lett, hogy a primás a Rómától neki kiszabott kegydíjat visszautasította, hogy eltartásához és munkájához anyagi lehetőséget teremtsenek.

Mindszenty ehhez a nemes indítványhoz beleegyezését adta, — így alakult meg Vaduzban, 1972 nyarán a „Kardinal-Mindszenty-Stiftung” — a Mindszenty-Bíboros-Alapítvány. Ebbe az alapítványba folytak bele később azok a kisebb-nagyobb adományok, amelyeket a Mindszenty-hívek adtak össze a világ minden tájáról.

Mindszenty bíboros végrendeletében ezt az alapítványt tette, bizonyos kikötésekkel, az ő szellemi és anyagi örökösévé, azzal a céllal, hogy az alapítvány kezelje gondosan azokat, hogy majd egykor, ha Hazánk felszabadul, segítse különösen a magyar papi utánpótlást, Esztergomban.

A Mindszenty Alapítvány azóta a szellemi hagyatékából kiadta a bíboros emlékiratait magyar, német, angol és még néhány európai nyelven. Kiadta az Amerikai Követségen írt „Napijegyzeteit”, továbbá „Hirdettem az Igét” című könyvét, amely Mindszenty főleg a számki- vetésben mondott beszédeit és kiadott körleveleit tartalmazza, rendezette továbbá az óriási levéltári anyagot.

Az anyagiakat (kötvények, készpénz, stb.) az alapítvány gondosan kezeli, kamatoztatja és forgatja, úgy hogy szerény és nagyon meggondolt segélyezések ellenére az alapítványi tőke évről-évre növekedik.

Az alapítványi tagok: gróf Batthyány Iván, elnök; Főherceg Habsburg Rudolf, alelnök; P. Werenfried van Straaten; Meran gróf; Dr. Gregor Steger, az alapítvány ügyésze; P. Szőke János, az „Ost-priesterhilfe” részéről; dr. Harangozó Ferenc; dr. Andráskey Jenő, az alapít-

szemgolyóból érkező látóvonal találkozó pontja mintegy türe tűzi a látványt, amit kijelölt magának, s a többi elmosódva hagyja.

Látásunk másik fontos különlegesége: térben látja a két pontból észrevételezett tárgyakat. Ezt túlozza a filmes, amikor felvevőgépjének kettős lencsáját messzebbre szélesíti szemüknél. Emiatt az ő képernyője még sokkal plasztikusabb.

Ezt a két törvényt, egy ezreddel a reneszánsz előtt, persze hogy nem ismerte az ötödik század rajzolója. De a római kor nápolyi freskója se tanulhatta el senkitől a távlatban szabályait, s mégis helyesen kissebbítette a távolabbi házak és falombok körvonalait. Freud előtt meséli el Dosztojevskij mélylélektani regényeit.

Az ó-keresztény tervező tehát, tudatlanul ugyan, fölfüggeszti akét szabályt. Először is nem törődik a mi geometrikus terünkkel, ami a végtelennek különben sem sajátja. Síkban hagyja hát, amit ábrázol. Legföljebb ábrázoltjai fontossága szerint lesz az egyik kisebb, a másik nagyobb. Másodsor párhuzamosítja a Pantokrator szemvonalait. Én az előtte álló, furcsállom, miért nincs közel és távol a képmzőn, miért nem görbülnek ki és be a ruharedők, s egyre feszélyezettebben tolódok előbbre vagy hátrább, jobbra vagy balra, akárhová: az a szempár állandóan engem követ. De ugyanakkor mindegyikünket. Belénk lát, kiveséz, nincs titkunk előtte. A végtelenből figyel, s ha-

(Folytatás a 8. oldalon)

vány tanácsadója. — Az alapítvány volt tagja: dr. Közi Horváth József, aki egészségi okokból sajnos lemondott.

A hercegprimás végrendeletében Fábrián Károlyt is jelölte az alapítványi tagságba, de őt már 1977-ben súlyos agyvérzés ebben megakadályozta.

Az alapítványi tagsággal kapcsolatos minden tevékenység tiszteletbeli, tehát semmiféle anyagi térítéssel nem jár.

A Mindszenty Alapítvány viszonya a többi hasonló egyesületekhez:

Franciaországban Strasbourg központtal a „Présence du Cardinal Mindszenty”. Ez a francia Mindszenty-tisztelek egyesülése. Máriacellel és a Mindszenty Alapítvánnyal a legszorosabb kapcsolatban dolgozik az ő tiszteletének terjesztésén, imádkoznak boldoggáavatásáért, legnagyobb összhangban velünk, magyarokkal.

Az Egyesült Államokban a „Cardinal Mindszenty Foundation” Mrs. Flashly és P. Keresztes-Parker alapítása. Még Mindszenty idejében a világkommunizmussal szemben alakult. A tagoktól tagsági díjat is szed, tehát nem mondható „non-profit”-egyesületnek. A hercegprimás tudomást vett róluk, kezdetben helyeselte is az alakulást, de később az amerikai nagy körútján csalódnia kellett, mert ahol megjelent Mindszenty, ott megjelentek az ő könyvárúsaik: angolul Mrs. Flashly könyvét: „Mindszenty — The Man” és Bíró Béla: „Esztergom — a Primások Városa” című könyvét árulták. Az amerikai püspökök egy része meg is vállalta Mindszentyt, hogy pénzszerzés végett jár Amerikába. Ez nagyon bántotta Mindszentyt és Clevelandben nyilatkozatot tett, hogy soha pénzt ettől a társaságtól nem kapott és nem is fogad el. — Ez az egyesülés semmiféle kapcsolatban nem áll sem Máriacellel, ahol Mindszenty sírja van, sem az európai Mindszenty Alapítvánnyal.

A GYŐRI SZEMINÁRIUM KISPAPJAI AUSZTRIÁBAN

Május 22—24 között a szeminárium növendékei püspökök, Pataki Kornél vezetésével Ausztriába látogattak és ott felkeresték a legfontosabb magyar vonatkozású kegyhelyeket.

Megnézték és rövid áhítatot tartottak a Szent István-dóm eredeti pócsi Mária-kegyképe előtt. König bíboros érsek fogadta őket. Tóth József prelátnak, a bécsi érseki szeminárium rektora látta őket vendégül.

Az út fénypontja Máriacell meglátogatása volt. Pataki Kornél megyéspüspök a kegyhelyen koncelebrált, szentbeszédében megemlítette, hogy a celli Mária nemesak Ausztria édesanyja, hanem a Magyarok Nagyszónya is... Két esztergomi érsek is, akiknek a sírja a Szent László kápolnában van, itt kívánt nyugodni.

Utána megtekintették Grácot, ahol felkeresték azt az intézetet, amelyben Pázmány Péter is tanított, mielőtt magyar primás lett.

Burgenlandban felkeresték Alsó- és Felsőört is, a két legfontosabb magyar szigetet, Kismartonban pedig László István megyéspüspök fogadta a magyar szeminaristákat, a valamikori közös győri anyaszeminárium növendékeit.

Az Isten mértékében csak a szeretet nyom fontokat, — valami szeretet nélkül nagyon, semmit sem nyom.

Pázmány Péter

Könyvekről

Magyar történelem németül

„A MONGOL TÁMADÁS”

Nyelvi elszigeteltségünk folytán is roppant fontossággal bírnak a múltunkat, sajátos kultúránkat, irodalmi és művészeti értékeinket, hagyományainkat ismertető idegennyelvű művek. Ilyen, megkülönböztető figyelmet érdemlő a neves osztrák-német Styria Kiadó „Geschichtsschreiber der Osten“ (= *Kelet történetírói*) gyűjtőcím alatt futó „Ungarns Geschichtsschreiber“ (= *Magyarország történetírói*) című könyvsorozat, amelynek szerkesztője *Bogyay Tamás*, a Münchenben élő nemzetközi tekintélyű történész és művészettörténész.

A magyar sorozat első kötete „Die Heilige Könige (= *A szentkirályok*) István király, Szent Gellért, Szent László legendáit és a Gesta Ungarorum egyes részleteit tartalmazza bevezető tanulmánnyal és a szükséges magyarzó jegyzetekkel. A második kötet „Briefe aus Türkei“ cím alatt bő válogatást nyújt *Mikes Kelemen törökországi leveleiből* — a 207 levélből 138-at közöl — *Sybillé Baronnin Manteuffel-Szöge* kongeniális fordításában, *Zathureczky Gyula* történelmi háttérrel festő szép tanulmányával és *Bogyay Tamás* mintegy 40 oldalt kitevő kommentárjaival.

Most jelent meg a sorozat új kötete, a „Der Mongolensturm“ (= *A mongol támadás*). A német cím kétségtelenül erőteljesebb, mint a történelemkönyveink megszokott szóhasználata szerinti „tatárjárás”. A német „Sturm” rohamot és vihart is jelent s éppen a mongolokról túlzás nélkül mondhatjuk, hogy csakugyan viharként söpörték végig egész Kelet- és Közép-Európát.

E rövid recenzió csupán arra szorítkozik, hogy dióhéjban bemutassa: mit tartalmaz e vaskos, 21 ívet kitevő, finom kiállítású könyv? Nem a magyarországi tatárjárás folyamatos történetét mondja el — ez nem a célja —, hanem a mongol invázió egyes olyan részleteit, aspektusait, amelyek a szem- és fülta-

ÚT A VÉGTELENBE

(Folytatás a 7. oldalról)

talmas karja elkerülhetetlen, ez lesz majd a sorsunk.

Rendkívüli létállapotba kerülünk, kiesünk a méterrel-súllyal-idővel mérhető környezetből. Az úrhajós kilép a Föld vonzásából, s a mindenséget összetartó erőnek, egy másilyn fázisának alányává osztozódik be. Átvevődünk a keresztény másságba. Itt, ugyanúgy mint a többieké, és mégis másként, másutt folyik az életünk, azaz az értelme, átértékelődése, elfogadása kap új szempontokat. — Ugye, érted már, mit sugalmaz az odaírtól jött üzenet?

Forduljunk vissza! — intek a bejáraton beáradó fényküllők felé. Halak ivódnak így a vízben, madarak olvadnak bele a légbe, ahogy a közeledő tömegfoltok imbolyognak a naptól szikrázó ellenfényben. A keresztény lét át-tételéről, a kegyelemben létezésről szemléletesebb illusztrációt még sehol és sohasem találtam. Benne élünk, mozgunk és vagyunk. János szava újból: Isten a fény... s benne fényforrássá válva, maga az ember is sugározni kezd.

Nézel rám? Talán nem igaz? A Biblia egyre bővülő értelmezésében az is benne van, amit mi adunk hozzá. Amit most csak te érzel, azt is beleépítették a falakba a kőművesek és tervezők.

Úlj le! Ne gondoldj semmire, csak várj! — Lábujjhegyen elosonok, s magára hagyom barátomat. ■

nuk, illetve a kortársak tanúskodásai, feljegyzései nyomán, tehát forrásértékű írásokból tárulnak elénk. Így a legfontosabbak: *Ricardus fráter* tudósítása Magna Hungaria föltalálásáról; a magyar *Juliánus barát leírása* a tatárok életéről (az első átfogó nyugati tudósítás a tatárokról!); *Rogierius mesternek* levélformában írt „Siralmas éneke“ (= *Carmen Miserabile*) a tatároktól elpusztított Magyarországról (Rogierius a tatárdúlás legfontosabb krónikása, másfél évet a tatárok fogságában töltött); *Spalatói Tamás érsek* *Históriájából* négy fejezet (Tamás érsek ugyancsak fontos kortanú, két alkalommal is tartózkodott

IV. Béla udvarában); végül *IV. Béla király* segítséget kérő levele IV. Konrád német császárhoz 1241-ből, és IV. Ince pápához intézett levele 1250-ből. Ez az a híres „mongol levél” — eredetije a Vatikáni Levéltárban van —, amelyben a magyar király erélyes hangon közli a pápával elhatározását, hogy amennyiben a nyugati keresztény hatalmak nem segítik meg országát egy esetleges újabb támadáskor, kénytelen lesz a pogány tatárokkal egyezsége lépni.

A fordításokat, a dokumentumok történelmi háttérének felvázolását, azok elemzését, értékelését és jegyzetelését *Hansgerd Göckenjan* (Justus-Liebig-Universität Giessen), illetve *James R. Sweeney* (Pennsylvania State University) nagy felkészültséggel végezte. A könyvhöz bibliográfia, két térképvázlat, valamint kimerítő név- és tárgymutató tartozik.

Szamosi József

Mátyás király Bécsben

— JUHÁSZ LÁSZLÓ KÖNYVÉRŐL —

Ezeréves történelmünk egyik legfényesebb lapján az 1485. április 11-es dátum áll, ezen a napon vonult be Hunyadi Mátyás király Bécsbe. Most, az 500 éves évfordulóra jelent meg Juhász Lászlónak sorrendben 5. könyve: „Mátyás király Bécsben” címmel. A szerző Mátyás királyt hatalmának tetőpontján mutatja be, a kínálkozó csábító lehetőségeket kerülve, csak a témához szoros tartozó történelmi eseményeket pergeti le az olvasó előtt: így részletekbe menően írja le Mátyás ausztriai háborúit, színes megjelenítésben a fejedelmi bevonulást Bécsbe, Mátyás hirtelen halálának körülményeit és a holttestet vízvő dunai „fekete flotta” útját Budára. De érdekes, eleven képet kapunk az osztrák főváros korabeli szociális és kulturális viszonyairól, Mátyás bölcs köz-igazgatási intézkedéseiről s a Bécsbe költözött magyar udvari életéről.

Kortársak s az utókor vélekedéseit idéző külön fejezet szól arról: milyennek látja a világ Hunyadi Mátyást?

A könyv utolsó harmada Juhász László sokéves kutató-gyűjtő munkásságát összegezve, világos rendben sorakoztatja föl az Ausztriában föllelhető Mátyás-kori építészeti emlékeket, műtárgyakat (képek, érmék, fegyverek), nagyértékű kódexeket (egyenként bemutatva a Bécsben őrzött 13 eredeti Corvinát, ezenkívül a Mátyás halála utániakat és a Vitéz János számára készült kódexeket), egyéb okiratokat, mindazt, ami a nagy királlyal és környezetével kapcsolatos.

Függeléként irodalmi tájékoztató, gondos névmutató és képmelléklet egészíti ki a minden tekintetben kitűnő, élvezetesen megírt munkát, amely a nyugati magyar művelődéstörténeti irodalom díszére válik, csatlakozva Juhász László eddigi könyveihez.

(Zárójelben szerény kiegészítésül: Sok jel mutatja, hogy Mátyás királyunk tisztában volt Máriacell, a már akkor is nagybírú kegyhely jelentőségével, nyilván ismerte a magyar királyi trónon nagy elődjének, Nagy Lajosnak a gótikus templom építésében játszott szerepét, — hiszen a kegyhely kincstárának gazdagításában — P. Ottmar Wonisch, Máriacell tudós történésze szerint is „König Matthias Korvinus von Ungarn scheint einen grösseren Anteil gehabt zu haben“. A Régi Kincstárban ma is az ő ajándékeként tartanak számon egy különleges, piros alapon aranyfonál-szövésű, bőrrátétes díszű miseruhát, valamint egy rubinkövekkel díszített, vízinimfát ábrázoló arany ékszert (női hajdísz lehetett). Ugyancsak neki tulajdo-

nítanak — de valószínűleg II. Mátyás király adománya — egy apró figurákkal és gyöngyökkel díszített házioltárt, amely mellett magyarzó feliratként ez olvasható: „Altärchen des Königs Matthias Korvinus von Ungarn (gest. 1490 in Wien), geopfert 1491“. — Mátyás király ausztriai uralmára emlékeztet a Máriacell melletti Sigmundberg-i kápolna is, amelyet a török betörések ellen még 1464-ben erős védőfalakkal vettek körül, de Mátyás zsoldosai 1485-ben leromboltak. — 1501-ben építették újjá.)

Könyvét Juhász László Bécsben született két fiának dedikálta. A recenzens ezt azzal toldja meg, hogy öt kontinens fiataljainak ajánlja, hadd ismerjék meg belőle nemzeti történelmünk egy sajnós rövid, de tündöklő fejezetét.

Szamosi József

A könyv ára DM 24,—. Megrendelő a szerző címén: Dr. Juhász László, Bülowstr. 10, D-8000 München 30.

Rómába utazó magyaroknak

A Szent Péter bazilika előcsarnokában — a főkapun belépve jobbra — levő többnyelvű információs szolgálatnál ingyen kapható a

RÓMAI MAGYAR TÁJÉKOZTATÓ

című füzet, vasárnap kivételével minden nap 10.00–12.00 és 15.00–17.00 óráig.

Megtudjuk belőle, hogy a nyári időszámítás idején énekes magyar szentmise van szentbeszéddel minden kedden reggel 8.30 órakor a Szent Péter bazilika magyar kápolnájában, és minden pénteken 15 órakor a Szent Kallixtusz katedrálisban, mindkét helyen magyar nyelvű vezetéssel egybekötve.

A szocialista országokból jövők kedvezményes áron kaphatnak szállást a Szent István Zarándokházban (Via del Casaleto 481, I-00151 Róma) és a szintén magyar nővérektől vezetett Villa Mater Redemptorisban (Via Francesco Tamagno 38, I-00168 Róma). Mindkét helyen a szállás egy éjszakára személyenként jelenleg 13,000 (nyugatiaknak 18,000) líra. Ebédet és vacsorát egyik ház sem ad. Nyárra tanácsos már hónapokkal előre levélben helyet foglalni!

Megtudjuk e füzetből azt is, hogyan lehet ingyenes belépőjegyet kapni pápai szertartásokra és fogadásokra; hol lehet olcsóbban vásárolni képeslapokat, albumokat, kegytárgyakat; hogyan lehet részt venni Assisi-i zarándoklaton; hol lehet magyarul felvilágosítást kapni, stb.

A magyarnyelvű oktatás ügye Erdélyben

1. Romániában nincsenek törvények: fehér brosrák, belső titkos intézkedések irányítják a közéletet. Egy hirhett broszúra egyik előírása így hangzik: „Magyar nemzetiségű lehetőleg ne maradjon vezető pozícióban”.

2. Megszüntették a híres nagyenyedi Bethlen Gábor kollégiumot, amely a tanítóulánpótlást biztosította.

3. A magyar színészképzést annyira visszaszorították, hogy sokan — magyar létükre — román színiakadémiát végeznek, csakhogy a választott szakmát gyakorolhassa.

4. A magyar papképzést külföldi nyomásra sem hajlandók az igényeknek megfelelő százalékban engedélyezni. A kolozsvári református teológiai karon évente 200–300 felvételiző jelentkezik az előírányozott 5–6 férőhelyre.

5. A műszaki egyetemeken szigorú belső utasítás 3 %-ban szabja meg a nemzetiségi arányt.

6. Magyar anyanyelvű diákokat előnyben részesítenek a Jasi-i, Galati-i, bukaresti egyetemeken (amennyiben ott százalékarányuk magasabb lehet), hogy a Kárpátokon túlra csalogassák a fiatalokat.

7. Felvételi vizsgákon engedélyezik ugyan a román egyetemeken is a magyar nyelvű dolgozatot, de felelős javító bizottságról nem gondoskodnak.

8. A magyar tanítóképzés Kolozsváron folyik. Ott is megszüntették a tiszta magyar szakot, s a magyar csupán egy másik idegen nyelv kombinációjával lehetséges.

9. Létezik ugyanakkor az ijesztő bukaresti fakultás, ahol román-magyar ill. idegen nyelv kombinációjával magyar szakos egyéneket képeznek. A felvételi tantárgyak között nem szerepel a magyar. Így történt meg az az országos botrány, hogy az egyetem végzettjeit magyar katedrára helyezték ki, anélkül, hogy egyetlen szót tudtak volna magyarul.

10. A középiskolákban kétnyelvű osztályokat hoztak létre. Ezek általában 18 magyar és ugyanannyi román nyelvű diákkal működnek. Ott, ahol több a magyar nyelvű diák (ilyen a Székelyföld szinte valamennyi iskolája) egyszerűen magyar diákokkal töltik fel a román csoportokat is. A kétnyelvű osztályok százalékaránya rendszerint a következő: I. A csoport, 5–6 román tanulóval szemben 12–13 magyar tanuló; az oktatás nyelve román. — II. B csoport, 18 magyar; bizonyos tantárgyak oktatása magyarul folyik.

11. Megszüntették az általános műveltséget nyújtó középiskolák 98 %-át. Csak szakliceumok működnek, ahol a humán tantárgyak (a magyar is!) háttérbe szorultak, s a műszaki tantárgyakat román nyelven tanítják.

12. Megjelent egy belső használatra szánt szabályzat, amely előírja a magyar nyelv fakultatív, tanítását magyar anyanyelvű diákok számára. Eszerint a román nyelvű oktatásban részesülő diák fakultatíve választhatja saját anyanyelvét.

13. Most folyik minden igyekezettel az óvodák és az általános iskolák I.–IV. osztályainak románosítása. Mint másutt, itt is kétnyelvű csoportokkal vezetnek ezt a folyamatot.

14. Közismert, hogy vannak 1–2, vagy jobb esetben 4–5 tanulóval működő román osztályok is. Ugyanakkor magyar osztályt csak 15-ös létszámon felül engedélyeznek.

(Bécsi Napló)

Hírek - események

300 ÉVE SZÜLETETT
GEORG FRIEDRICH HÄNDEL

Halleban 1685 febr. 23-án, ugyanabban az évben, mint Johann Sebastian Bach, látta meg a napvilágot. London volt sikereinek fő színhelye. — Kívánsága szerint itt is temették el a westminsteri apát-ságban. Pompás márvány sírelmének „Messiás” című oratóriumából egy kottalapot tart a kezében, amelyen ez olvasható: „Tudom, hogy Megváltóm éli”.

Ebben az oratóriumba valóban belekomponálta Händel mélységes hitét és rendíthetetlen reményét Krisztus megváltói ígéretében. — Élete végén meglepő gyorsasággal készült el ez a rendkívüli nagy mű. Közben olyan állapotban volt, hogy Szent János evangelista szerint: „hogyan testben voltam-e vagy testen kívül, nem tudom. Isten tudja”.

E művéből származó egész jövedelmét felajánlotta a betegek, árvák és bebörtönzöttek javára. A hallgatóság hamar megérezte, hogy ez a mű igazi istentisztelet. Máiig hagyomány Angliában, hogy „Az Isten az Úr”, mindenhatóan kormányozz” kezdetű kórusrészt és az azt követő Alleluját állva hallgatják.

Az volt élete vágya, hogy Nagypénteken haljon meg. — Valóban, 1759 nagypéntekjén költözött el Londonban az Örökkévalóságba.

KALKUTTAI TERÉZ ANYA
KITÜNTETÉSE

Ronald Reagan amerikai elnök június 20-án, a Fehér Ház rózsakertjében, megható ünnepség keretében nyújtotta át Teréz anyának a legmagasabb amerikai polgári kitüntést, a kisemmizettek érdekében folytatott áldozatos munkája elismeréséül. — Megkapta a „Szabadság Érmét”. — Teréz anya a kitüntést a szegények milliói nevében köszönte meg Reagan elnöknek, úgyszintén az Etiópiát sújtó éhínség leküzdéséhez nyújtott amerikai segílyt. (MK)

*

Pertini, a 88 éves legendáshírű olasz államelnök, az Európai Parlament gyűlésén búcsúzott a politikától. Drámai búcsúbeszédében többek között azt mondta: „Jaj az öregeknek, akik hazudnak és becsapják a fiatalokat!” — A kettéosztott Németországgal kapcsolatban: „A megosztott Németország jelenti a megosztott Európát. Az ő drámájuk a miénk is. Az elvesztett haza utáni vágy nem zavarja a német álmodást a békéről, éppen úgy, mint minket az elvesztett Európa miatti fájdalom nem ösztönöz háborúra gondolni.”

Pertini idézte Griilparzert: „Az út a humanitásból a nemzeti érzéshez bestialitáson keresztül Európában ma már elképzelhetetlen.” Arra is figyelmeztetett továbbá, hogy az egyesült Európa nem pottyán le az égből. Azért sokkal több áldozathozatalra és erőfeszítésre lesz szükség. (KNA)

JULIANUS BARÁT

Hétszázötven éve, hogy négy magyar domonkos szerzetes, Julianus, Gellért és két ismeretlen nevű társuk, elindult keletre, hogy megkresskák a krónikák „Magna Hungaria”-ját 1235 tavaszán. Közülük csak Julianus tért vissza a következő évben. Hittérítő céllal indultak el, abban a hitben, hogy kelet felé menve nyelvet értő törzsekhez érnek.

A magyar szájhagyományban, amiről a „Geszták” is számot adnak, élt a legendás „Magna Hungaria” emléke. Julianus eljutott a célig, „Nagybulgáriáig”; valahol a Káma folyó torkolata vidékén találkozott egy „magyar” asszonnyal,

akitől megtudta, hogy valahol a nagy Etíl folyó közelében 2–3 járóföldnyire van a magyarok szállása. Julianus oda is ért, míg Gellért testvér szinte a cél előtt halt bele az emberfeletti fáradalmakba. Még ma sem tiszta a kép a tudósok előtt, hogy hol feküdt ez a Volgántúli Magyarország. Egyesek a mai Csúvas autonóm köztársaságra gondolnak. Julianus és társai 750 év előtti vállalkozása még romantikusabb és merészebb, mint Kőrösi Csoma Sándoré volt a múlt évszázad közepe táján.

TESTVÉRI TALÁLKOZÓ

Tóth Béla, innsbrucki róm. kat. lelkész és Szépfalusi István, bécsi evang. lelkész kezdeményezésére az innsbrucki Haus der Begegnungban június 14-én közös estet rendeztek Ordass Lajos evang. püspök emlékeztetőre „Önéletrajzi írások” címmel.

Ordass Lajos püspök a versengésnélküli keresztény együttmenetelést hirdette mély meggyőződéssel már akkor, amikor az ökumenikus eszme még nem vert gyökeret a lelkekben. Abban az időben őt úgy jellemezték Magyarországon, hogy ő az „evangélikus Mindszenty”.

A sors pedig úgy hozta magával, hogy Ordass Lajos püspököt a szegedi börtönben egy cellában 15 katolikus pap-társával zárták össze. Kezdetül fogva benső barátság fejlődött ki köztük és amikor Ordass perét tárgyalták, akkor a katolikus papok spontán együtt imádkoztak érte a börtönben.

Hy

*

A belgiumi magyarok háromötödében találkoztak a Szentatyával. — Május 18-án este a nagy stadionban, amikor a Szent-anya meglátta a magyar színeket, megállt és ezt mondta: „Üdvözlöm az itt élő magyarokat!! Legyenek jó munkásai a közös jövőnek! Isten vezéreljen minden útjukon!” (Magyarul mondotta!)

Megszívlelendő, amit a plébános úr, Aquinói Szent Tamásra hivatkozva, a hazaszeretetről ír. „A hazát a gyermek először a családi házon, udvaron, a szülőkhöz és testvéreken keresztül éli meg. Ezért ezek, de különösen a szülők az ő jószáguk, gondviselésük és szeretetük által éreztetik meg vele azt, hogy H a z a.”

A BALTI NÉPEK VILÁGTANÁCSA
JULIUS 25–26-IG TÖRVÉNYSZÉKET ÜL
KOPPENHÁGÁBAN

Ez a törvényszék emlékeztetni akarja a világközvéleményt a Baltikum szovjet annektálására, továbbá azokra az emberi jogszétségekre, amit a Szovjetunió a litvánokkal, lettekkel és esztekkel szemben elkövetett.

Ez a Tanács a Nyugaton élő esztek, lettek és litvánok érdekeit képviseli. — A törvényszék összeesik a három balti állammal a Szovjetunióba való bekebelezése 45. évfordulójával, és a Helsinkii záróokmány 10. évfordulójával.

A Törvényszék tanúkat és nemzetjogászokat hallgat meg. Súlypontot képez a Szovjet állandó oroszosítása a három balti államban. — Legerősebb az oroszosítás Lettországnak. Itt a lakosságának már csak 54 %-a lett. Esztországban 64 % és Litvániában 80 % még balti. A lett fővárosban, Rigában, már évekkel ezelőtt csak 38 %-a a lakoságnak volt lett.

Az iskolákban erőltetik az orosz nyelvet, még az óvodákban is. A három balti állam egyikében sem beszéltek a szláv nyelvet azelőtt.

A második kérdés a Baltikum teljes katonai megszállása, különösen az előtérben, a Keleti tengeren. Itt állomáso-

NOSZLOPI LÁSZLÓ (Budapest):

Néhány szó az öngyilkosságról

Az országok „öngyilkossági világrang-listáján” köztudottan továbbra is Magyarország tartja a gyászos első helyet. Hivatalos statisztikai adatok, illetve számítások szerint az elmúlt évben Magyarországon 5,000 ember vesztette életét öngyilkosság következtében és a gyakoriság állandóan növekszik. Az előidézhető okok sokfélék, de bizonyosan nagy szerepe van hazánkban az alkoholizmusnak, nyugati országokban még a kábítószernek is. Az öngyilkosság, sajnos, nagyon aktuális „magyar” téma. Cikkünkben a neves magyar pszichológus, dr. Noszlopi László, az öngyilkosság néhány általános lélektani vonatkozásáról szól.

Az életvágy és az elmúlásvágy az élet minden időpillanatában jelen van. Tévedés lenne azt hinni, hogy az aggkort inkább az elmúlásvágy, az ifjúkort pedig az élet vágya jellemzi. Az elmúlásvágy pl. a 18–19 éves kor táján ropant erősen jelentkezhet. Sok ifjút az első szerelem csalódása, fájdalom olyan közel hoz a halálhoz, amilyen közel még csak egyszer lesz hozzá: egy pillanattal igazi halála előtt.

Lélektanilag az öngyilkosság forrása vagy kóros depresszió, lehangoltság, vagy mazochizmus (önkínzó sadizmus), vagy paranoia (üldözési réboly). E szempontból nézve az öngyilkosok betegek. Normális esetben az egészséges lelkű ember nem lesz öngyilkos. Tehát súlyos hiba lenne azt vélnünk, amit többek közt Anatol France is állított, hogy az öngyilkosság a bátor embert jellemzi. A valóban bátor ember jól megfontolt célból gyakorolhat önfeláldozást is, de ez sohasem lesz azonos azzal az öngyilkossági kényszerrel, amely az öngyilkosságot lélektanilag jellemzi. Dugovics Títusz halála Nándorfehérvár ostrománál hősi önfeláldozás volt és nem öngyilkosság.

Az öngyilkosságot lélektanilag kiváltó, előidézhető kényszer sok esetben a be-

teg tudatos akarata ellenére áll fenn, ilyenkor segítséget kérhet és kaphat is a környezetétől. Ez a körülmény indokoltá teszi az újabb hazánkban is fennálló telefon-hálózatot, amelyen keresztül sok esetben el lehet téríteni az öngyilkos-jelöltet végzetes tettének elkövetésétől. Persze, bizonyos anyagi „alátámasztás” sokszor elengedhetetlen a segítségnyújtáskor.

Napjainkban lábrakaptak olyan elméletek is, amelyek szerint az öngyilkosság bizonyos esetben jogos és megengedett is lehet, sőt — ha mód van rá — az illetőt ebben kötelesség segíteni. Az ilyen vélekedés természetesen szöges ellentétben áll a keresztény vallási elvekkel és az orvosi etikával is, hiszen az orvos kötelessége mindig az élet védelme. A beteg életének aktív módon való megrövidítése semmilyen esetben sem engedhető meg.

Végül, de nem utolsósorban, soha sem szabad megfedkezünk arról, hogy fölfelé mindig szabad az út, ha valaki életuntagságát átszellemíti, szublimálja, mint pl. a fiatal Széchenyi István. Őt a hálát nem váró jótettek, ideális célok szolgálatában végzett alkotómunka tette nagy emberré, a „legnagyobb magyarra”. Pedig ő is nagyon messziről, öngyilkosjelölt gyanánt kezdte a saját lelki fejlődését. Tanúság erre saját naplója. A délceg huszárcapitány, amikor Párizsban a társaság ünnepeltje volt, ezt írta naplójába: „Olyan életunt vagyok, aminőt csak képzelni lehet”. Am ebből a lelki mélypontból csakhamar kivergődik s megtalálja a gyógyírt a maga számára: „Ha egy férfi — olvashatjuk a Naplóban (1819) — mindent elvesztett, amire vágyott, egy vigasza mégis marad, az hogy magát és életét teljesen a hazának szentelheti, és én tökéletesen megértem, hogy a kötelességteljesítés buzgalmában hovatovább minden fájdalmat elviselhet, amit a Sors az életébe szőtt”.

Érettségi vizsgák Kastlban

Iskolánkban ezek a vizsgák május 10-e és június 14-e között zajlottak le.

Ezidén a bajor kultuszminisztérium ragaszkodott ahhoz, hogy — úgy, mint a bajor iskolákban — az írásbeli vizsga a szóbeli előtt legyen.

Növendékeink nyolc tantárgyból vizsgáztak, amelyek közül az első kettő ún. „súlyponti tantárgy” („Leistungskursfach”), a többi „alaptárgy” („Grundkursfach”). Fontos tudni azt is, hogy az első három tantárgy (két „súlyponti tárgy” és a 3. „alaptárgy”) témáit a bajor kultuszminisztérium központilag jelöli ki, s meg egyeznek a többi bajor iskola témáival; a 4. tantárgy témáját a vizsgáztató iskola, a mi esetünkben a bad-windsheimi Wilhelm-Steller-Gymnasium adja meg. A szóbeli vizsgák ugyancsak egy bad-windsheimi tanár elnökletével folynak.

A bajor kultuszminisztérium megbízásából ezidén is StD Schmidt Erwin látta el a vizsgabiztosi tisztséget, akinek ezúton is szeretném hálás köszönetemet kifejezni felelősségteljes munkájáért. Ugyanúgy szeretném megköszönni a vizsgabizottság többi tagjának a segítségét is.

Az idei érettségi vizsgára 28 növendék

zik a szovjet légi megszálló csapatoknak negyedrésze. Itt van a szovjet Vörös Zászló-flottának a legfontosabb operációs bázisa. — Az annexió előtt a balti államok semlegesek voltak.

jelentkezett, ebből 24 tette le a sikerrel a vizsgát. A legjobb eredmény átlaga: 1.8. Az érettségi vizsga összeredménye: 2.9.

Mivel az érettségizők hagyományos búcsúztatásáról már a múlt számban szó volt, itt nem szeretnék rá még egyszer kitérni. Meg kell azonban említenem, hogy az érettségizők és a tanárok az eredményhirdetés napjának estéjén, június 14-én, ünnepélyes vacsorán vettek részt, Juliska néni jóvoltából és a nővérek szerető gondoskodásával.

Bár a múlt hónapban az érettségi szinte minden más eseményt háttérbe szorított, mégsem jelenti azt, hogy az iskola és internátusban megszűnt volna az élet. Szokás szerint résztvettünk a müncheni úrnap körmeneten is, amelynek végén a tánckar ugyancsak kis kórtól adott tudásából. — Az énekkar Máriacellben szerepelt, a Mindszenty bíboros halálának 10. évfordulóján rendezett szentmisén és ünnepségen.

Az évvégi konferenciák június 25-én és 26-án voltak. A Te Deumra pedig június 29-én került a sor.

A tanévnyitás napja: szeptember 2-a. Előtte való nap, tehát szeptember 1-én, minden diáknak el kell foglalnia helyét az internátusban.

Addig is minden diáknak, nevelőnek, tanárnak, de a szülőknél és iskolánk minden jóakarójának is kellemes vakációt kíván

a kastli krónikás

Cserkészélet

Értetek és miattatok

ELKÉSZÜLT „GYURKABÁ” ÖNÉLETRAJZA

Az önéletrajz, amit a magyar cserkészek közszeretében álló Gyurkabája, v. Kölley György európai magyar cserkészparancsnok, öt darab 90 perces kazettára mondott, és amit Saáry Éva szerrettel rendezett sajtó alá, nyomdakész és nemsokára megjelenik.

Egy ízig-veéig cserkészírás ez a mű, mint Saáry Éva (Luganó, szintén öregcserkész), olyan kedvesen megállapítja. Pedig témájában, egész lefolyásában nem cserkész történet vagy azzal kapcsolatos, hanem a legutóbbi magyar élet legtragikusabb eseményeihez fűződik: a magyar fiatalok legnemesebb fiainak és legáldottabb vezetőinek elhurcolásához a hazai földről, abból a célból, „hogy győzelemre vigyék Magyarországon a fiatal és gyöngye magyar népidemokráciának az ügyét”, amelynek pont a magyar fiatalok gyöngye és legjobb vezetői álltak útjában, akiket el kellett távolítani és akasztófára vinni, vagy pedig Szibériába hurcolni kényszer munkára, hogy onnét többé sohasé térjenek vissza.

Az „apacsok és sziúk” harca itt toroklik bele a budapesti kamarai erdő tragikus esetébe, amikor az ott táborozó cserkészgyerekek csak úgy tudnak megszabadulni az ott garázdálkodó részeg szovjet katonától, hogy ők lövik le önvédelemből és földelik el. Egy közlők ez a szörnyű esetet naplójában örökíti meg; ennek a naplónak a kapcsán a „semmiről mitsem tudó” Kölley György mint cserkészvezető az ÁVH Andrásy-úti kénzókamrájába — majd — a Conti utcai szovjet katonai börtönbe, innét Sopronkőhidára kerül, ahol abban az időben az „ügy” vagy tarkónlövés, vagy szerencsésebb esetben, szovjet börtönökben és munkatáborokban végződhetett.

És ez a kiszállítás télen történik, a borzalmas orosz télben, éhesen, marhavagonokba összehúzóva. Minden vagonban, minden reggel van egy-két halott. — Sebaj! Minden vagon oldalán kéréstávval átjavitják a létszámot.

A foglyok felének sikerül elérkeznie a keresztút első állomásáig. A „szerencsések” csonttá és bőrré fogva, skorbutmarta rettenetes sebekkel, vánszorognak a borzalmas, pusztító munkatáborok felé.

Gyurkabá esetében a Gondviselés „egy litván orvos képében jelenik meg”, aki mint „orvostanhallgató” maga mel-

lé veszi „Sanitar”-nak, s így menti meg az életét. Hullákat boncol, hogy a hivatalos statisztika számára „megállapítsa” a magától értetődő halálokat halott bajtársainál.

Megint litván rabok képében vezet az útja az emberibb táborok felé: rádiódobozgyárban lesz „minőségi ellenőr”, ami évekre biztosítja az életét.

És aztán csoda történik: amnesztiát kap. Szovoy püspök jár közbe érte Nagy Imrénél, kinek valamikor hittanára volt. Hazakerül! Még nagyobb csoda abban az időben: szemináriumba! Felszentelik. — Dunabogdányban káplán lesz, — „élete legszebb éve”. Csak nincs levegője, — élettere. Egy cserkészből lett káplán a Rákosi-éra alatt meg kellett fulladnia, ha nem kerül szabad levegőre, kifelé, — a határokon túlra. 1969-ben végre sikerült!

Kölley György önéletrajzának „ÉRTETEK ÉS MIATTATOK” a címe. — Önmagáért beszél. Egész élete és annak koronája, a szovjet rabság, a magyar ifjúságért volt. — Ezért kellett Szovjetországra mennie. De az Ursten ujjá görbe utakon is egyenesen ír. Az út kerülőkön át visszavezetett a szabadságba, vissza a cserkészethez, amelynek szinte megszállott híve és vezetője volt és maradt.

Sajnos, a sok idegen, szovjet és főleg szibériai börtönnapló mellett, alig akad — érthető okokból — autentikus magyar írás. Magyarországon magyarul nem lehet szibériai naplót írni. A kevés fogoly, aki élve hazakerült, vagy nem jött ki Nyugatra, vagy pedig nem jutott abhoz, hogy szörnyű élményeit — egy-két kivétellel — papírra vesse. Kölley György naplója most az első cserkész és papi szemmel írt és írásban közvetített beszámoló, az első írás a sok elhurcolt magyar fiatal diák, tiszt, intellektuell vagy munkás helyett, akik vagy nem tértek többé vissza, vagy ha visszatértek, nem nyilatkozhatnak.

Most már a cserkészek a sor, akikért Gyurkabá annyit áldozott és áldoz ma is, ezt az első sorban nekik szánt életrajzot, „Gyurkabá” életrajzát megismerni és magukévá tenni!

Harangozó Ferenc

Előmegrendelési díj DM 25,—. Kérjük a következő címre küldeni: Kölley György, Oberföhringer Str. 40, D-8000 München 81.

Cserkészközgyűlés Amerikában

(Woodbridge, NJ.) A Polgári Liga termében Bodnár Gábor áll az asztal mellett, halkán, minden szószóki fogás mellőzésevel beszél a magyar cserkészet elmúlt éveiről a négy világrészben. Szinte kínos részletességgel megy pontról pontra. Milyen ma a cserkészet? Olyan, mint régen volt? Igen, régen is fiatal volt és ma is az. A vezető pozíciókat nagyrészt fiatalok vették át, olyanok, akik külföldön születtek és nevelkedtek. Nincs még egy magyar szervezet, melyben a fiatalok ilyen simán, szinte észrevétlenül vennék át a vezető szerepet. A 85 csapatból akad néhány, ahol egyetlen gyermek sincs, aki Magyarországon, illetve a Kárpát-medencében született volna.

Felmerül rögtön a kérdés: vajon megisménylette-e ezt a cserkészetet? A válasz: nem! A külföldön született vezető job-

ban megérti a külföldön született gyermekeket. Persze vannak gondok, mert pl. Argentínába, Brazíliába nem kerültek friss magyar bevándorlók, a csapatok zöme nem is második, hanem harmadik nemzedékes, a magyar nyelv megtartása, fejlesztése nehéz feladat. Viszont Ausztráliában szívesen és gördülékenyen beszélnek magyarul a cserkészek.

Aztán a másik nehézség, ami újból csak az argentin és brazil cserkészeket sújtja inkább: megszűnt az, amit magyar gettóéletnek mondhatnánk. Kezdetben a magyar családok egymás közelében helyezkedtek el, egy kupacban, de az idők során meglehetősen szétszóródtak, a szülőknek nagy nehézségeket okoz, hogy a gyermekeket szombatonként cserkészfoglalkozásokra vigyék. „A négy világrészben hatalmas a milieu különbség... egyes vidékeken a kábítószert az

Aranymisés papjaink

P. MAGYAR ARNOLD, ferences atya, Bakonyjácán született 1910. ápr. 24-én földműves családból. Alsóbb iskoláit Pápakovácsiban és a pápai bencésseknél végezte 1927-ig, amikor belépett Szent Ferenc Rendjébe. Noviciátusát Búcsúszentlászlón végezte, majd folytatta a gimnáziumot a pápai bencésseknél, ahol 1932-ben érettségizett, ugyanakkor letette az ünnepi jogadalmat is. — Filozófiai és teológiai tanulmányait Szombathelyen végezte és Sienában fejezte be 1936-ban. Pappá 1935-ben szentelték, ugyancsak Sienában.

Ezután nagyon gazdag missziós és lelkipásztori tevékenység bontakozik ki P. Arnold életében. Volt többek közt gyónatató, hittanár, nyomdaigazgató és író. Közben plébános is. Működött Cuevo és Parapetiben az indiánok között, mint misszionárius. Mint guardian Copacabana búcsújáráhelyen megalapította és szerkesztette az „El Herald de la Reina” (a királynő hírnöke) című képes folyóiratot. Megírta a búcsújáráhely történetét.

Visszatérve Németújvárra, 1962-ben megszervezte a „Rózsafűzér Keresztshadjáratot Magyarországra”. — Két évre rá, 1964-ben, Kismartonban az „Imádkozó Magyarok” hitbuzgalmi brosrát adta ki.

P. Magyar nagy érdeme Szent Ferenc harmadrendjének a felvirágoztatása Dél-Amerikában, különösen Bolíviában és Chilében. Mint igazgató és rendi titkár, megalapította a „Vida Serafica” folyóiratot 1940-ben, amely most is fennáll. Chilében pedig elindította a Guia Terciaria (Harmadrend-vezetője) című folyóiratot.

P. Magyar irodalmi munkássága kü-

általános családi erkölcs, a szex terén erős a sajtó és a tévé befolyása, s komoly, felvilágosító munkával kell a nem változó cserkészelvet megfogalmazni...“

Az emberek általában a daloló cserkészeket ismerik. Csak nagyon kevesen tudják, milyen mérhetetlen nevelőmunka van mögötte. Szerencsére az éremnek van egy fényesebb, derűsebb oldala is. „Helyileg, vagy körzetileg tartott lelki gyakorlatok, szavalóversenyek szinte rendszeressé váltak a négy világrész csapatainak körében. Ezek cserkészeink jellemnevelését, hitéletét, magyar irodalmi ismeretét és a szép magyar beszéd ápolását igyekeznek előmozdítani...“ Ezt már az olvasóközönség is örömmel látja. Hiszen ünnepségeinken a cserkészek szerepelnek és jól szerepelnek.

Magamban megállapítom, lám mennyit tanultam. Pedig minden évben résztveszek a fontosabb táborokon. De hát cserkészetünk képe örökösen változik, igaz, lényegében nem. Isten, Haza ma is a zászlójukon. És a magyar nép felé fordulnak. A népművészetet vizsgálják, a népdalokat éneklék. Annak rendje és módja szerint sor került a tisztújításra. A választást Nt. Bertalan Imre vezette le. Akik a jogosultak közül nem lehettek jelen, elküldték valakinek — meghatalmazással a szavazólapot, Ausztráliából, Európából, Észak- és Dél-Amerikából. Az eredmény a következő:

Elnök: dr. Némethy György; Ügyvezető elnök: Bodnár Gábor; alelnökök: dr. Ádám János, Bócsay Zoltán; vezetőtitkár: dr. Grynaeus Péter. Európai cserkészparancsnok: v. Kölley György; társelnök: Msgr. Valentiny Géza; intézőbizottsági tag: Köhler László.

Koréh Ferenc

lönösen fontos a történelemtudomány terén. Már magyarországi franciskánus teológus korában szerkesztette a „Misziós Könyvtár” című történelmi sorozatot. Az első kötet a „A félhold szerelmesei”, a ferencesek afrikai misszióinak a története.

Kismartonban megírta a város első ferences kolostorának a történetét 1970-ben: „Schicksal eines Klosters” címmel.

Grácban közzétette a Jókai Kódexnek egy elfelejtett franciskánus kéziratát. Ugyancsak publikálta az eddig ismeretlen szövegét „Jagi Fábrián Reformstatutumai”-nak 1454-ből. 1971-ben pedig a Magyar Történelmi Szemlében a németújvári könyvtár magyarnyelvű kéziratát, a „Németújvári Kálvinista Kátét a XVI. századból”.

Legutóbb Németújvár történetével, különös tekintettel a németújvári ferences kolostor előtti idővel foglalkozott, amit aztán a németújvári ferences kolostor története a jelenkorig követ majd.

Az „Életünk” örömmel közli ezt a „leleplező” felfedezést olvasóival egy magyar ferences hangyaszorgalmú munkásságáról. — Ad multos annos!

H. F.

Dr. POGÁNY GYÖRGY 1912. szept. 29-én Budapesten született. A bécsi Pázmáneumban szentelték 1935. július 14-én. — 1957 júliusában került a newarki főegyházmegyéhez az USA-ba.

Aranymisését 1985. július 14-én, vasárnap tartotta 10 és 11 órakor mindkét szentmisét magyarul, az Irvington, N. J.-i Assumption templomban. Angolul a mise 12 órakor volt.

Ezüstmisések

DR. ADRIÁNYI GÁBOR, született Nagykanizsán 1935. március 31-én. Szentelték Budapesten 1960. ápr. 2-án. Veszprémi egyházmegye. 1976. május 31-e óta bonni egyetemi tanár és kölni Szent-széki bír.

BÁRÁNY JÓZSEF, született Varsányban 1935. ápr. 26-án. Szentelték Esztergomban 1960. jún. 19-én. 1975 óta működési területe Délafrika, majd Ravensburg. Jelenleg a hamburgi magyar lelkeség plébánosa.

BOTH PÁL JÓZSEF, született 1925. január 24-én Győrben. Szentelték Münchenben 1960. aug. 4-én. 1971. május 1-től Dánia és Délsvédországban magyar lelkész. Jelenleg betegápolmányban van Hvidovre, Dániában.

RAKACZKY M. BASIL OSB, született Mucsonyban, Borsod m., 1936. márc. 26-án. Rómában szentelték 1960-ban. Működési területe Perth Amboy, N. J., St. Michael's Catholic Church, 1974 óta. Görög katolikus.

*

Ezüstmisés testvéreinknek jó egészséget és az Úr áldását kívánjuk!

*

KOLLER MÁRIA nővér ápr. 20-án ünnepelte Brüsszelben szerzetesi fogadalmának 50. évfordulóját. — Még hosszú szolgálatot kívánunk neki!

A szeretet gyémántja teszi az ember szívét, hogy semmi keserves ütésként meg ne romoljon.

Ha nem hiúságos a szeretet, nem élgszik meg azzal, hogy jót kíván, hanem jót cselekszik azzal, akit szeret.

Részesek kétszer fizetik a bor árát: pénzükkel a korcsmárosnak, lelkiükkel az ördögnek.

Pázmány Péter

Az élet könyvéből

AUSZTRIA

Innsbruck: Keresztelés: Kitzbühelben a Szentkereszttségben részesült dr. med. Topay Sándor és Michaela elsőszülött kislánya: **Sándor**. — Isten áldása kísérje őt és szüleit további életútjukon!

Haiázás: Innsbruckban június 4-én temették **Vas Rezsőt**, aki hosszabb szenvedés után a szentségekkel megerősítve 71 éves korában elhunyt. Csesziregen, Zala megyében született. Gondolataiban és szívében csak otthon élt. Felesége és leánya tudják elmondani, hogy magyar zene hallatára könnyes lett a szeme a honvágytól. — Az örök hazában adjon neki a jó Isten békességet és örömet.

Linz: Elsőáldozók: Traunkirchenben ápr. 25-én **Szeff Judit, Pora László** és **Paczona Tamás**; — **Leodingban** május 16-án **Vajay Csaba**.

Esküvők: Május 3-án Bad Kreuzenben Horváth Jenő és Nébel Mária, továbbá Marton Jenő és Lőrinczi Katalin; — máj. 9-én Traunkirchenben Remszó János és Tezsáry Klára. — Ugyanott egyidőben a Szentkereszttségben részesült **Remszó Zsombor John**. — Említést érdemel mindhárom pár esketésével kapcsolatban a nemmindennapi komoly előkészületük a házasság szentségének felvételére.

Halottaink: Tihanyi Gyula, Traun, 57 éves; — **Bukta Imre, 64 éves**. — Nyugodjanak békében!

FRANCIARSZÁG

Párizs: Keresztelések: Császár László és **Cseh Erzsébet**, a párizsi Misszió hűséges kántorának kisleánya, **Thymea**, április 14-én; — **Jean Magnon de Bornier** és **Elisabet Lassus** kisleánya — anyai részről gróf Hadik András, Mária Terézia királynőnk híres tábornokának és Berlin elfoglalójának a leszármazottja: **Helène Michelle Blanche-Marie**, máj. 4-én; — **Gilles Despoisse** és **Havas Ágnes**, a párizsi Egyházközségi Tanács elnökének, **Havas Ferencnek** unokája: **Adrien Ferenc Claude**, jún. 8-án. — Isten gondviselő szeretetét kívánjuk a Misszió legifjabb híveinek!

Halózáás: 1984 aug. 26-án halt meg **Párizsban** az utolsó somogyi alispán özvegye, **Stephaich Theodóra**, 85 éves korában; — **Varga Kálmán**, 39 éves, febr. 28-án; — **Barta Mária**, 83 éves, márc. 16-án; — **Csintalan János**, a Ferencváros hajdani labdarúgója, Colomnes-i lakos, 65 éves, ápr. 4-én; — **Bajcsa Andor**, 74 éves, strasbourgi lakos, neves publicista, márc. 23-án; — **Pászthy Zsolt**, 67 éves, ápr. 6-án; — **Kelecsényi Éva**, az újmene-kültek istápoló „mamája”, a franciául még nem tudók készséges tolmácsa, a Misszió egyik oszlopos tagja és jószel-leme, 63 éves, máj. 14-én elhunyt. — A jószágos Úristen legyen örök jutalmuk!

*

Közöljük, a franciaországi hívekkel, hogy **Illés Róbert**, párizsi segédlelkész, szeptember 1-től kezdődően átveszi a strasbourgi magyar misszió vezetését. — Illés Róbertet már nem kell bemutatnunk a magyaroknak. Már eddig is buzgó, szép munkát végzett, mint párizsi segédlelkész. Lekipásztori munkájával megnyerte a párizsiak megbecsülését. Kívánjuk, hogy az új helyén is kísérje a Mindenható áldása és a hívek szeretete.

Halózáás: Dr. Borsos Sándor, volt Nemzeti Parasztpárti országgyűlési képviselő, a Népi Ifjúsági Szövetség volt főtitkára, 1984. február havában elhunyt. Utolsó lakhelye Párizs volt. — R. I. P.

NÉMETORSZÁG

Aachen: Keresztelés: Krasznai György és neje **Mráz Erzsébet** kislánya, **Eszter**, az aacheni magyar kápolnában részesült június 27-én a Szentkereszttségben. — A kápolnát Nagy Lajos magyar király alapította a híres aacheni dómban, Mária-cell mellett a legnagyobb magyar középkori záródokhelyen.

Augsburg: Húsvét vasárnap Grácban lakó fiánál, 86 éves korában váratlanul hunyt el **Skerl Kelemen**, a Bregenz melletti Lochauban évek óta csendes visszavonultságban élő magyar testvérünk.

A Skerl-házaspárt ismerte és szerette minden bregenzi és lindai magyar. Ami-

kor magas koruk nem engedte, hogy eljárjanak a lindai magyar misére, a kis lochauer házuk az imádság háza lett. „Nagyon sokat imádkozunk 85 éves férjemmel... hogy a világ jobb legyen”. Aztán jött a levél a halálhírről férjéről: „Mint jégverte virág, de Isten bölcs akaratában megnyugodva, írom e sorokat jószágos uram halála alkalmával. Egyben mélyes- ges hálával, hogy 60 évig megtartott egymásnak, egy nagyon boldog házasság- életben. Férjem 86 éves korában minden szenvedés nélkül halt meg; egy mély sóhaj, mint egy égből ropogó ima, és drága jó szíve megszűnt dobogni. — Le- het-e szebben elhagyni e földi záródok- életet? Ha könnyezem, nem is tudom a hála vagy a nagy veszteséggel járó fájdalom sajtolja-e ki a könnyeket öreg szeméimből. Egyet tudok: hogy Odafenn sem szűnik meg imádkozni mindannyi- unkárt, kiket oly nagyon szeretett. Ez a hit vigasztal.”

Essen: Elsőáldozók: Korpás Krisztina, **Essen**; — **Laffers Caroline** és **Rottár Márk**, Bochum; — **Uimer Csilla**, Oberhausen.

Házasság: Molnár József és Nickel Heike, 1985. jún. 2-án kötöttek házassá- got Duisburgban, a Kármelita nővérek templomában. — Isten segítse az új há- zasokat!

Ditzingen: Halózáás: Fuchs (Ferenc) József tanár, 79 éves korában hosszas betegség után 1985. máj. 28-án elhunyt. — Nyugodjék békében!

München: Házasság: Csizmadia Miklós és **Maltan Marianne** 1985. jún. 1-én Mün- chenben a Bogenhausen-i templomban házasságot kötöttek. — A fiatal férj a müncheni Misszió közkedvelt könyvelő- titkárnőjének, Csizmadia „Cuni”-nak a fia. — Melegen gratulálunk!

München. Keresztelések: Papp Livia, P. Tibor és Gyurák Katalin kisleánya, szül. 1982. június 4-én, keresztelték 1985. július 7-én; — **Zeitler Simone**, Z. Reinhold és Görcs Éva kisleánya, szül. március 16-án, keresztelték július 7-én; — **Tunyogi Árpád**, T. István és Kovács Éva kislánya, szül. 1984. szept. 9-én, keresztel- ték 1985. júl. 7-én; — **Mereczky Susann**, M. Gábor és Müller Carola kisleánya, szül. Eberswalden, keresztelték 1985. július 7-én Münchenben; — ugyanakkor keresztelték Mareczkyék kisfiát, **Marcelt**; **Kalocsai Roland**, K. István és Rózsashe- gyi Anna kislánya, szül. 1984. dec. 4-én, keresztelték 1985. jún. 16-án; — **Kovács Ilkó Imre**, K. Dénes és Török Beatrix Mária kislánya, keresztelték 1985. júl. 7-én.

Halottaink: Linzmayer Jánosné, szül. **Both Mária**, 1985. jún. 26-án 91. élet- évében Freisingben elhunyt. Temetése július 3-án volt a Feldmoching-i temetőben; — **Greff László**, június 21-én, 56 éves ko- rában Münchenben meghalt. Temetése Dömsdön volt; — **Pintér Pál**, volt m. kir. százados, 1985. jún. 14-én, 71 éves korában Tegernseen elhunyt. Temetése jún. 20-án volt ugyanott. A volt ludoviká- sok hatalmas, nemzetiszín-szalagos ko- szorúját Litterati-Lootz Gyula és v. Rad- nóczy Antal helyezték a sírra, miközben három bajor-ruhás zenész fújta az „Ich hatt' einen Kameraden” katona búcsúztatót; — **Weinbauer István**, a müncheni Magyar Katolikus Misszió lelkes támo- gatója — müncheni lakos — 1985. június 19-én Budapesten hirtelen elhunyt. Te- metése jún. 28-án volt Magyarországon; — **Dr. Bodnár Jenőné Mária**, 88 éves ko- rában, 1985. június 30-án Münchenben el- hunyt. Temetése július 4-én volt a Nord- friedhofban.

Keresztelés: A kereszttség szentségé- ben részesültek **Varga István** és **Mária** gyermekei: **Roland** és **Jessica**, — továbbá **Ruza Imre** és **Viktória** kisleánya: **An- nabelle Esther** június 16-án.

Szentségi házasságot kötött június 16-án **Varga István** és **Krupánszki Mária**.

A Heilbronni Közösség gyászolja **Rad- nai-Runghofer Mátyást**, aki 1985. április 6-án, nagypénteken adta vissza lelkét hosszú szenvedés után Teremtőjének; — **Kovács Lajos** 83 éves korában 1985. május 19-én hunyt el **Szolnokon**; — **Kuhn Mária**, a **stuttgarti közösség** hűséges tagja, június 15-én tragikus körülmények

között meghalt. Gyászolják testvérei, ro- konai és a stuttgarti közösség tagjai. — Isten nyugosztalja őket békében!

*

Heldentháli Duka Pál, egyetemi hallgató, jún. 24-én rövid, súlyos beteg- ségben, 23 éves korában, a szentségek- kel megerősítve, Münchenben elhunyt. **Halálos ágyát szülei, testvére és legjobb barátai rózsafüzért imádkozva vették körül. Lelkiüdvéért az engesztelő szent- mise június 28-án volt a St. Maximilian plébániatemplomban s ugyanaz nap te- mették a müncheni új Südfriedhofban. Szülei, egy évvel fiatalabb öccse, a nagy- számú magyar és német rokonság, vala- mint diáktársai és sportbarátai megren- dülten búcsúztatták a sírnál.**

OLASZORSZÁG

Keresztelők: Montoggio (Genova) Se- ronello és **Végh Éva** gyermeke, **Nicola Stefano**, 1984. nov. 27-én; — **Salerno: Barone Lucio** és **Mezei Jolán** gyermeke: **Valentina**, január 27-én; — **Milano: özv. Quarti di Trevoné sz. Botkay Katalin** ne- gyedik dedunokáját: **Christophert**, márc. 16-án keresztelték; — **Riva Trigoso (Ge- nova): Costa Pisano Carlo** és **Lukács Ibolya** gyermekét, **Gildát**, máj. 5-én ke- resztelték. — Isten éltesse a kicsinyeket és szüleiket!

Keresztelők: Melzo (Milano): március 3-án Nicola Márton, Horváth Gyula és **Dossena Valéria** harmadik gyermeke; — **Firenze: ápr. 6-án András Mátyás**, zá- goni Szentkereszt András és Aloisi Lau- ra gyermeke; — **Forli: ápr. 13-án Stefano Zoltán**, Vitali Quinto és Parragi Edit má- sodik gyermeke; — **Cernusco (Milano): márc. 1-én Laura**, Crivelli Raffaello és **Zsigmond Ágnes** első gyermeke. — Is- ten éltesse mindnyájukat!

Házasságok: Genova: A Gondola há- zaspár kedves unokája, **Moroni Cristi- na**, május 4-én esküdtött **Santoloci Da- rioval** Mindketten orvosok és gyakorló katolikusok; — **Milano: jún. 7-én** áldották meg **Oláh Péter** és **Diana Szűcs Michaela** házasságát. — Imádkozunk a fiatal párok boldogságáért!

Halózáások: Milano: január 15-én, 84 éves korában, **Novák Richárd**, a magyar misék hűséges résztvevője; — **Trieszt: özv. Visnovicsné sz. Huber Ada**, márc. 30-án, 85 éves korában. Nyugodjanak békében!

Róma: a Szentatya Msgr. Kada Lajos érseket, a Szentségi Kongregáció titká- rát, kinevezte a **Pápai Családi Tanács** konzultorának; — **Róma: márc. 31-én**, Vi- rágyvárnap, a pápa által összehívott ifjúsági találkozó az otthoni katolikus gimnáziumok (hat fiú- és két leánygimn.) egy kis küldöttsége is résztvett. A Szent- atya mindegyiket megajándékozta; — **Április 14-én** a római sarúttan kárme- lita apácáknál két magyar nővér: **Ma- ria Amata della Croce** és **Maria Agnese del Crocifisso**, beöltözött, hogy megkezd- jék próbaidejükét. — Imádkozunk értük, hogy kitarssanak gyönyörű, de nehéz hivatásukban. — Kár, hogy el kellett hagyniok hajójukat, hogy kármeliták le- hessenek! — (P. Angelus itt hozzáfűzi, hogy **Linzben** (Ausztria) öt magyar kár- melita apáca él és ajánlja fel áldozatos életét hazánkért.)

SVÁJC

Halózáás: Genf-ben 1985. május 20-án, rövid szenvedés után 60. életévében az Úr magához szólította **Passamante- Komáromy Erzsébetet**. Jóságát és vidám természetét megköszönjük a jó Istennek, aki örök nyugalommal és bé- kével jutalmazza őt. A hátramaradottak- nak lelkierőt és vigasztalást kívánunk és kérünk.

*

Vaszary Gábor író, május 24-én, hosszú szenvedés után, 88 éves ko- rában, **Lugánóban (Svájc)** meghalt. **Rend- kívül népszerű, vidám regényei sorából a többmillió példányszámban megjelent „Monpti” világkariert futott be, 32 nyelvre lefordították és film is készült belőle. Lugánóban a Szt. Teréz temp- lomban tartott gyászmise után, az el- hunytat Vadnay Zsuzsa író nő méltatta és búcsúztatta.**

† ZBORÓI ZBORAY MAGDOLNA 1898 — 1985

Höllinghofenből kaptuk a gyászjelen- tést, hogy a szeretett sógornő, nagyné- ni, hosszas és türelmesen viselt szenvedés után, 87 éves korában, június 11-én, ellátva a végső útravalóval, visszaadta nemes lelkét Teremtőjének.

Gyászolják: dengeleghi Fényes Iván, sógora, és ennek két leánya, Kunckel Ildikó férjével, Kunckel Dietrich-hel, gyer- mekeik: Béla, Csilla, Zoltán; és Csilla Freifrau von Boeselager férjével, Dr. Wolfhardt Freiherr von Boeselager-rel és gyermekeik: Ildikó meg Ilona.

Az elhunyt nemzetes asszony különö- sen szerette a gyermekeket. Mély hité- vel hosszú életén keresztül, nagyon ne- héz időkben, nyugvópont, vigasztalás és példa volt az egész család számára. Ha- mar elárvult kis testvérekre való tekin- tettel, korán kellett a szülők helyére lép- nie, ezért lemondott sok minderről, hogy nekik nyújthasson teljesebb életet.

A gyászjelentésen végül ez áll: „Az ő jószágos szíve teljesen a gyermekeké volt. Mi hálásak vagyunk a Gondviselés- nek azért, hogy magas életkora végéig magunknál tudhattuk őt. — Nyugodjék békében!”

Olvasói levél

Az „Életünk” legutóbbi számában Is- páнки Béla elhunyt alkalmából közölt megemlékezésünkre levelet kaptunk Ang- liából, amely hiányolta ottani működésé- nek méltatását. Kiegészítésül szívesen közöljük a levélből az alábbiakat:

„Ispánki atya tízgyermekes család utol- só szülöttje volt és talán ez magyarázza különös vonzódását a gyermek és a mind ritkábban található keresztény csa- ládi élet iránt... 1956 őszén került Észak-Angliába és 1957. október 22-én vette át a londoni főlelkészség vezeté- sét. Akkor még 3 világi és 2 jezsuita atya segített az Egyesült Királyságban szét- szórt magyar közösségek pasztorálásá- ban. Először Manchester lelkésze távo- zott, majd londoni segítőtársa, kit a not- tinghami püspök csak „kölcsonadott”... Pár évi harmonikus együttműködés után a jezsuiták is elhagyták Angliát és 1978 óta főlelkésünk egyedül maradt az óriás területen. Vasárnaponként 12 vidéki központba járt misézni, egy-egy helyre 3–4-szer évente. Alig futotta a vasárna- pokból, mert ezeken kívül minden hó első vasárnapján és a nagy ünnepeken Londonban volt szentmise. Ispánki atya 23 éven keresztül átlag évi 48.000 km-nyi utat tett me a zord angol időjárás elle- nére. Sokszor sárban, ködben vagy hó- ban, teljesen átfázva, késő éjjel tért ha- za... Az utóbbi 5 évben kéthetenként az angol rádió magyar adása sugározta hazafelé aktuális témákról szóló előadá- sait és a sok elismerő levél bizonyítja, mennyire értékelték otthon tartalmas, gondosan kidolgozott, értékes beszé- deit.”

Kedvezményes áron kapható!

AZ IRODALOM VILÁGA

A könyv az irodalomelmélet alap- kérdéseit tárgyalja, bő szemelvénye- ket nyújtva a világirodalom remek- íróinak műveiből. Pl. csak a költői műfajokat ismertető fejezeteket szá- nál jóval több gyönyörű vers illusz- trálja.

Tanároknak, felsős diákoknak és az irodalom iránt érdeklődőknek me- legem ajánljuk.

A több mint 300 oldalas szép kiál- lítású, egészségvesztéskötésű könyv ára csak DM 20,—, tengerentúltra § 10,— + postaköltség.

Rendelje meg az „Életünk” címén!

FIGYELEM! ÚJ KIADÁS!

Közi Horváth József:

APOR PÜSPÖK ÉLETE ÉS HALÁLA

A régen elfogyott könyv 2. kiadása, dokumentumokkal és gazdag képanyaggal kibővíve. Ára: DM 20,—. Megrendelhető az „Életünk” címén.

Könyvújdonság!

Berkessy Ferenc:

A BARÁTOM BONIFÁC

Ára: DM 20,—

Megrendelhető a szerző címen: Auf dem Ruhbühl 107, D-7997 Immenstaad

Balatonkenese, Csalogány u. 17 alatt egész évben kiadó 2 szoba-hall, főzőfülke, fürdőszoba, WC, hideg-melegvíz, hűtőszekrény, TV. Főzési lehetőség, vízpart 600 m. Érdeklődni: Frecott György, Székesfehérvár, Rozsnyói út 17.

ART

DÉMÉNAGEMENTS S. A.

Szállítási vállalat

Szállítások belföldre és külföldre, tengerentúltra — légiszállítással is — költözködés, bútorraktározás, külföldi szállítmányoknál a vám elintézése.

Magyarországra is szállítunk!

Magyaroknak kedvezmény!

ART Déménagements S. A.

2 rte du Grand Lancy
CH - 1211 Genève 26
Telefon 0 22 / 43 36 32 (magyarul is!)

Privát cím: Keresztes László
58 rte de Vervier

CH - 1227 Carouge, GE
Telefon 0 22 / 42 98 36 este 7 óra után

KERESÉS

Fábián Ferenc örömagyarosdi evangélikus lelkész, keresi édesapját, **Fábián Ferencet**. Utolsó ismert címe: 322 Brunswick Ave., Toronto, Canada. Előzőleg Franciaországban élt **Francois Fábián** néven. Válaszokat „Keresés” jellegére a kiadóba kér.

Számviteli ügyekben magyarul is segít: Bagaméry Magda, Steuerbevollmächtigte, 5000 Köln 30, Fröberplatz 13. — Fogadás megbeszélés szerint. Tel.: (02 21) 40 20 95 vagy 13 66 87.

NEMZETŐR KÖNYVEK

DM

Tollas Tibor: Forgószélben	
Válogatott versek, 250 old. füzve	30,—
vászonkötésben	38,—
Fehérvári István: Szovjetvilág Magyarországon 1945 — 1956 füzve	35,—
keménykötésben	45,—
Szoltsenyicin: Gulag csak II. kötet.	
Oroszból fordította Sente Imre.	30,—
Rozanich István: A másik partról (versek) füzve	12,—
Dálnoki Veress Lajos: Magyarország honvédelme a II. világháborúban (3 kötet) vászonkötésben	80,—

Megrendelhető a könyv árának beküldésével: Nemzetőr, Ferchenbachstr. 88, D-8000 München 50, BRD címen.

MINDSZENTY BÍBOROS

magyar nyelvű életrajza

Közi Horváth József

tollából, zsebkönyvben.

Megrendelhető az Életünk szerkesztőségénél (Máriacellben Bourdeaux Ottó SJ atyánál) és az összes magyar lelkészénél.
Ára Európában 6,— DM, tengerentúltra 4,— dollár.

DIÓSZEGHY TIBOR, hites tolmács és fordító, magyar - német és német - magyar. Németországban tanácsadás, állampolgársági és menekültügyi kérdésekben, valamint peres ügyekben segít. Daimlerstr. 249. D - 4040 Neuss. Telefon (0 21 01) 54 13 17.

FÉNYKÉPEZŐGÉPEK — FOTOMUNKÁK PASSFOTO

FOTO DOBOS

Rindermarkt 16

8000 München 2 - Telefon (0 89) 26 51 12

Az előfizetési díjat vagy könyvrendelések árát kérjük Postacsek-kontónkra vagy postán (ne bankon!) keresztül átutalni!

HIRDETÉSEK

Női mértékszabó szalon keres tapasztalt varrónőt, legalább ötéves szakmai gyakorlattal. Munkahely Starnbergben, 5 percre az S-Bahntól. 40 órás munkahét. Önálló munkavégzést várunk el. Német nyelvtudás szükséges. Érdeklődni: **Frau Gerauer-nél**, telefon (08151) 1 22 95.

NSZK-ban élő fiatal ember házasság céljából megismerkedne Nyugaton vagy Magyarországon élő leánnyal vagy elvált asszonnyal. Választ kérek „Tiszamentén” jellegére a kiadóba.

Szakismerettel rendelkező, leinformálható magyar özvegyasszony, megismerkedne Svájcban élő, jólelkű, 60—65 év körüli férfivel. Leveleket „Telefonálási lehetőség” jellegére a kiadóba kér.

Vígkedélyű, sportos mérnök, 30/172, szeretné megtalálni élete párját. Válaszolj, kérlek, „Magyar család” jellegére a kiadóba.

LOTTO CLUB HUNGARIA

Vágja ki — küldje be — tájékoztatót küldöm. **Fenyves Jenő**, Kirchstr. 16, CH-9430 Sankt Margrethen
Telefon 071 / 71 21 44

„TÉNY” Ungarische Spezialitäten

Inh.: O. Bayer

Kreitmayerstr. 26 - 8000 München 2

Telefon (0 89) 1 29 63 93

Egri Bikavér	6,80
Alföldi Olaszrizling 1.	5,30
Alföldi Kékfrankos 1.	5,30
Abasári Rizling 0,7	5,95
Debrői Hárslevelű	6,30
Badacsonyi Kéknyelű	7,20
Badacsonyi Szürkebarát	7,30
Soproni Kékfrankos	6,60
Villányi Burgundi	7,30
Hajósi Cabernet	7,30
Boglári Olaszrizling	6,—
Boglári Kékfrankos	6,—
Boglári Cabernet-rosé	6,—
Csopaki Rizling	6,80
Zöldszilváni	7,30
Tokaji Aszú 4 puttonyos	14,50
Tokaji Aszú 3 puttonyos	12,50
Vilmos körtepálinka	24,50
Császárkörte	19,50
Kecskeméti barackpálinka	27,—
Cseresznye pálinka	24,50
Szilvapálinka	18,—
Kosher Szilva pálinka 0,8	32,—
Hubertus	21,—
Beverage Bitters 0,5 lit.	17,—
Pick szalámi	kg 27,—
Csabai	kg 25,—
Gyulai	kg 23,—
Házi kolbász	kg 19,—
Kalocsai tarhonya	1/2 kg 3,30
Nagykockatésztá	1/2 kg 3,50
Paprika káposztával	0,7 lit 4,90
Hegyes eróspaprika	4,40
Hegyes csipőspaprika	4,90
Globus paprika káposztával	0,66 3,50
Kolozsvári káposzta	Ds. 4,40
Disznósajt	kg 12,50
Véres-, májashurka	kg 12,50
Paprikakrém tubus: édes / erős	1,50
Gulyáskrém tubus	1,80
Gyalult tök 0,72	2,90
Sóskapuré	2,20

— Üvegárút is szállítunk —

HIRDETŐINK FIGYELMÉBE!

Hirdetéseket csak a hirdetési díj befizetése után tudunk közölni!

M. SZERDAY — Metropolitan Verlag KÖNYV ÉS HANGLEMEZ

Ferdinandy M.: Az ellenszegülők	40,—
Halász Péter: Tam-tam	28,—
Halász Péter: Tatárok a Széna téren	30,—
Moldova: Elhűzódó szüzesség	21,—
Boccaccio: Dekameron I., II.	39,—
Dumas: Monte Cristo grófja I.—III.	57,—
Mikes György: Talicska (vidám)	15,—
Zilahy L.: Két fogoly	30,—
Az ősi társadalom magyar kutatói	15,—
F. Werfel: Verdi	16,—
Proust: Az eltűnt idő nyomában I.—III.	85,—
Herczeg F.: Pro Libertate	34,—
Szilvási L.: A néma	39,—
Benedek I.: Párizsi szalonok	21,—
Bethlen Gábor krónikái	27,—
Bethlen Gábor emlékezete	103,—
Falus R.: Az antik világ irodalmi	36,—
Bernáth A.: Így éltünk Pannóniában	12,—
Mikszáth K.: A Noszty fiú esete	
Tóth Marival	15,—
Örkény I.: Az utolsó vonat	12,—
Örkény: Önéletrajzom töredékekben	19,—
Zsigray J.: Merénylet Napóleon ellen	10,—
Szótárak, nyelvkönyvek, útikönyvek és utazási regények, gyermek- és ifjúsági könyvek! Nyugati és antikvár is nagy választékban! Hanglemezek és teljes operák!	

M. SZERDAY — Metropolitan Verlag
Teichweg 16, CH-4142 Münchenstein/Schw.
☎ 061 / 46 59 02, külföldről: 0041 / 61 46 59 02

Helyreigazítás. Az 1982—83-as Mattsee-i Szentkorona - gyűjtéssel kapcsolatban a Bayerische Vereinsbank, München, egy DM 1.000,— összegű átutalást helytelenül Dr. vitéz Pály Andreas névvel írta nekünk jóvá. — A helyes név: **Dr. vitéz Pálffy András**. — A tévedés a bank hibájából történt és ezért most az adományt helyes névvel újra nyugtázzuk.

FORDÍTÁS

Műszaki, tudományos és egyéb szövegek, okmányok, hitelesített fordítása magyarra/németre, kedvező áron, legrövidebb határidővel. — **Ficsor László** okl. mérnök, Rheinhausenstr. 10, D-4130 Moers 1.
Telefon (0 28 41) 3 34 72.

BUDAPESTEN ÉPÜLŐ „HAZAI OTTHONOK” és „VENDÉGHÁZAK”

eddiggi és jövőbeli érdeklődőit ezúton értesítjük: A magyar-német vegyesvállalkozás előfeltételeiben a társvállalatok jegyzőkönyvileg megállapodtak és az engedélyezési kérelmet a Pénzügyminisztériumba benyújtották. Az engedélyezés után az építkezésnek semmi akadálya nincs, miután a telkeket a Fővárosi Tanács már írásban engedélyezte. Részletes tájékoztatót ez év októberében az érdekelteknek megküldjük.

Magnus Immobilien GmbH

Im Feldchen 35

D-6000 Frankfurt / M-56

Telefon (061 01) 4 77 12

AGAPE KIADVÁNYOK

Újvidéken (Jugoszlávia) AGAPE néven katolikus kiadó működik. Kiadványait mindenkinek szeretettel ajánlja. Az eddig megjelent kiadványok közül kaphatók:

Agape, folyóirat (megjelenik minden páratlan hónap végén) évi előfizetés	DM 10,—
Isten népének története (Biblia képregényben. Eddig megjelent 21 füzet) egyes füzet ára	2,20
Antal testvér (Páduai Szent Antal élete képregényben, színes, 72 old.)	4,—
Nigg-Schneiders: Assisi Szent Ferenc és világa (142 old., 72 színes képpel)	17,—
Malinski-Bujak: II. János Pál (210 o., 111 fekete-fehér és 42 színes képpel)	17,—
Képes Biblia	20,—
C. B. de Gasztold: Imák a bárkából	3,10
A keresztfához megyek (Keresztutak gyűjteménye)	5,—
Harmath K.: Megváltásunk szent éve (brosúra)	1,—
I. Loidl: A fatimai látnokok (bros.)	1,—

Ezenkívül kaphatók még természetből vett motívumú levelezőlapok (és fél levelezőlap-nagyságú képek) bibliai vagy más afoniz-mával; katolikus zsebnaptár és falinaptár.

A kiadó címe: **AGAPE, Cara Dusana 4. YU - 21000 Novi Sad, Jugoszlavia.**

Az **AGAPE** szívesen vállal mindennemű nyomdai előkészítést vagy nyomtatást Jugoszláviában, a nyugatiakhoz képest igen méltányos áron!

FIGYELEM!

Az „ÉLETÜNK” előfizetési ára egy évre DM 18,—, tengerentúltra légipostával DM 28,—.

Kérjük előfizetőinket az előfizetési-díjat lehetőleg postacsek-kontónkra, tengerentúlról pedig ne bank útján, hanem eurócskekken utalják át, mert a banklevonás igen nagy.

Kedvezményes áron kapható!

HIRDETTEM AZ I G É T!

Mindszenty szellemi végrendeletének ez a könyv az első gyöngye, amit kiadott a Mindszenty Alapítvány. A könyv tartalmazza Mindszenty legfontosabb körleveleit, írásait és beszédeit, amiket harcban a megszálalókkal írt vagy mondott, valamint felejthetetlen körútjain a világban szétszórt magyarokhoz intézett. A 60 oldalas bevezető tanulmányt Közi Horváth József írta.

— Legszébb ajándék! —

Ára DM 20,— vagy \$ 10,— + portó.

ÉLETÜNK

Szerkesztőség és Kiadóhivatal
Oberföhringer Str. 40.
D-8000 München 81
Telefon: (0 89) 98 26 37 - 38

Felelős Kiadó:
a Magyar Kat. Főlelkészszeg.
Felelős szerkesztő:
Dr. Harangozó Ferenc, lelkész.

*

Redaktion und Herausgeber:
die Ungarische Oberseelsorge.
Oberföhringer Str. 40,
8000 München 81.
Telefon: (0 89) 98 26 37 - 38.

Redakteur: Dr. Harangozó Ferenc.
Abonnement: DM 18,— pro Jahr,
nach Übersee mit Luftpost DM 28,—.

ELŐFIZETÉS:

Az Életünköt a helyi magyar lelkészek terjesztik, ők küldik szét és náluk is kell előfizetni!

Tengerentúltra, vagy ahol nincs magyar lelkész oda a kiadóhivatal küldi az újságot.

Előfizetési ár egy évre DM 18,— vagy ennek megfelelő valuta.

Tengerentúltra légipostával DM 28,—

Lapzárta: a hónap 18-án.

Hirdetéseket csak 15-ig fogadunk el.

Postacsek-konto München:

Konto-Nr. 606 50-803 - BLZ 700 100 80

Kath. Ungarn-Seelsorge, Sonderkonto

Bankkonto: Bayer. Vereinsbank,

Konto-Nr. 145 857 - BLZ 700 202 70

Kath. Ung. Seelsorge „Életünk”.

Druck: Danubia Druckerei GmbH, Ferchenbachstr. 88 - 8000 München 50

Beilagenhinweis: Einem Teil dieser Auflage liegt bei: Rundschreiben. — A kiadvány egy részéhez körlevél van mellékelve.

ELŐFIZETŐINK ÉS HIRDETŐINK FIGYELMÉBE!

Befizetéseket, átutalásokat nem bankkontónkra, hanem **Postacsek-kontónkra** kérünk: Kath. Ungarn-Seelsorge — Sonderkonto — München, **Postacsekamt München, Konto-Nr. 606 50-803.**

Május elején jelenik meg

JUHÁSZ LÁSZLÓ

új történelmi munkája:

MÁTYÁS KIRÁLY BÉCSBEN az osztrák főváros magyar megszállásának 500. évfordulója alkalmából. A 170 oldal terjedelmű képekkel illusztrált könyv nemcsak Mátyás bécsi uralmának öt esztendejét dolgozza fel a legapróbb részletességgel, de felkutatja az Ausztriában található Mátyás kori emlékeket is. — Ára: DM 24,— vagy US \$ 10,—.

Megrendelhető a szerző címen: Bülowstr. 10, D-8000 München 80.

POPOVITSNÉ - PATAY KATALIN szakkozmetikus

München, a Partnach Platz-nál.

Kezelések megállapodás szerint.

Telefon: (0 89) 7 69 33 01

Rupp László hites törvényszéki fordító, vállal fordításokat magyarról németre és németről magyarra. Postfach 162, D-8000 München 1. — ☎ (0 89) 53 02 35.

Kiadóhivatalunknál kapható könyvek

Mindszenty József: *Hirdettem az Igét* (1944—1975). — 300 oldal, vászonkötésben DM 20,— vagy \$ 10,—

Kardinal Mindszenty: *Erinnerungen*, 4. kiad., váz. köt., DM 40,— \$ 22,—

Közi Horváth József: *Mindszenty bíboros*, zsebkönyv DM 6,— \$ 4,—

Közi Horváth József: *Apor püspök élete és halála*; 2. bővített kiadás, 22 képpel DM 20,— \$ 10,—

Hermann Egged: *A katolikus Egyház története 1914-ig*. Az egyetlen modern magyar egyháztörténet. 582 oldal. DM 32,—

Az irodalom világa. Irodalomelméleti alapvetés, 100-nál több versillusztrációval, kb. 300 oldal, vászonkötésben DM 20,— \$ 10,—

Szamosi József: *Máriacelli emlékkönyv*, képes kalauz 43 képpel, ebből 32 színes DM 12,— \$ 6,—

Szállításonál + portókölség.

Megrendelhető:

az „ÉLETÜNK” kiadóhivatalánál

Oberföhringer Str. 40

D-8000 München 81 W. Germany

OKMÁNYOK HITELES gyorsfordítása:
August LÉVAI bírósági tolmács:
Lehnsgrund 24, 4300 Essen ☎ (02 01) 71 15 82